W numerze:

Wychowanie do wartości

Dziecko w świecie wartości- Wartościowy człowiek. Realizacja projektu edukacyjnego w Przedszkolu Samorządowym Nr 82 3

Wspólne działania dla dobra potrzebujących 4

,,Szkoła Przyjazna Wolontariatowi" 4

,,Śpiewajmy razem, tańczymy razem" 5

Charytatywny Koncert Kolęd 6

Wychowanie do wartości- koncert kolęd dwóch kościołów 7

Ukarani za niewinność- wspomnienia z zesłania na Syberię 7

W blasku mądrości, czyli o wpływie błogosławionego ks. Michała Sopoćki 9

Kształcenie zawodowe

Kształcenie dualne 10

Jubileusz 10-lecia ,, Śpewającej Polski" 12

Rozwijanie kompetencji informatycznych

Rozwijanie kompetencji kluczowych z informatyki 16

Rozwijanie kompetencji informatycznych dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach na przykładzie Zespołu Szkół nr 1 im. gen . Wł. Sikorskiego w Białymstoku 17

Szkoła Podstawowa Nr 26 w Białymstoku programuje i czaruje 19

Konferencja 20

Wsparcie nauczycieli i szkół

Zgłaszanie do bazy ogłoszeń informacji o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli- ustawowym obowiązkiem dyrektora szkoły 21

Partycypacja rodziców w procesie rozwoju dzieci i doskonalenia pracy szkoły/placówki 21

Sieci nauczycieli matematyki w ODN w Łomży 23

Dlaczego warto rozwijać własną kreatywność? 24

Projekt edukacyjny ,, Verba volant, scripta manent" ,,Słowa ulatują, pismo pozostaje" 25

Warto naśladować

A po nocy przychodzi dzień... niestety ! 26

Czas nie dzieli nas 26

Biblioteki Pedagogiczne CEN proponują nowości

w Białymstoku

Szkoła dialogu czyli o narzędziach w pracy nauczyciela opartych na aktywnej komunikacji z uczniem / Jarosław Kordziński - Warszawa : Wolters Kluwer, 2016
Książka zawiera wiedzę na temat dialogu w szkole w relacjach z uczniami, nauczycielami i rodzicami. Do treści teoretycznych dołączone są propozycje praktyczne, w formie scenariuszy. Autor podkreśla rolę technik komunikacyjnych w podnoszeniu autorytetu nauczyciela oraz motywacji uczniów do uczenia się. Czytelnik może dowiedzieć się jak pokonywać bariery komunikacyjne, pozna techniki słuchania.

Wychować człowieka prawdomównego. Koncepcje, badania naukowe, wdrożenia / Alicja Żywczok - Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2016
Autorka w swojej publikacji podejmuje zagadnienie aksjologiczne, jakim jest prawda. Jako problem badawczy postawiła pytanie w jaki sposób, w procesie wychowawczym, kształtować w młodych ludziach prawdomówność. Istotnym celem monografii jest również podniesienie poziomu świadomości w zakresie wartości moralnym oraz upowszechnienie prawdomówności w relacjach wychowawczych. Książka może być cennym materiałem praktycznym inspirującym nauczycieli, pedagogów, kuratorów, terapeutów, opiekunów, rodziców.

w Suwałkach

Zapraszamy do przejrzenia nowości w katalogu OPAC WWW http://bp.cen.suwalki.pl/

Terapia zabawą / Garry L. Landreth. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2016.
Publikacja przedstawia znaczenie zabawy w życiu dziecka, historię i rozwój terapii zabawą, zasady dotyczące nawiązywania relacji z dzieckiem oraz podstawowe założenia zorientowanej na dziecko terapii zabawą. Autor książki omawia także rolę terapeuty oraz rodziców w procesie terapii, zalecane zabawki i materiały do pokoju zabaw, etapy procesu terapeutycznego oraz rozwiązywanie typowych problemów pojawiających się w czasie realizacji procesu terapetycznego. Autor książki jest założycielem Centrum Terapii Zabawą, największego ośrodka szkoleniowego w zakresie terapii zabawą na świecie i zdecydowanego lidera w badaniach nad procesem i skutecznością terapii zabawą oraz terapii relacji dziecko – rodzic.

Wypalenie zawodowe w perspektywie wyzwań współczesnego świata / Patrycja Stawiarska. – Warszawa : Difin, 2016.
W publikacji przedstawiono teoretyczny model wypalenia i stresu zawodowego, zagrożenie wypaleniem w różnych zawodach, m.in. w zawodach wysokiego ryzyka, takich jak lekarz, policjant i strażak, oraz w zawodzie nauczycielskim, zjawiska patologiczne w miejscu pracy oraz wielowymiarowość zjawiska pracoholizmu. Autorka przedstawia także problem wypalenia zawodowego u osób niepracujących zawodowo, jednak podejmujących w życiu codziennym aktywność, która może skutkować objawami wypalenia. Do tej grupy należą osoby zaangażowane w wolontariat społeczny oraz zajmujące się długotrwałą opieką nad osobami niepełnosprawnymi. Publikacja przeznaczona jest dla psychologów, pedagogów oraz pracodawców.

Oprac. Katarzyna Wiesława Urbańska
Elżbieta Korzeniecka

Miesięcznik Kuratorium Oświaty w Białymstoku Rynek Kościuszki 9, 15-950 Białystok
tel. (85) 748 48 48, fax (85) 748 48 49, e-mail: kuratorium@kuratorium.bialystok.pl, www.kuratorium.bialystok.pl

Skład kolegium redakcyjnego: Bożena Arłukiewicz, Maryla Boćkowska, Grażyna Czyżewska, Dariusz Daniluk, Jolanta Górska, Tadeusz Halicki, Maritta Kossakowska, Jolanta Lenkiewicz-Broda, Anna Móżdżyńska, Marek Onoszko, Lucja Orzechowska, Krzysztof Ostrowski, Maria Pawełko, Barbara Pietraszuk, Alicja Witkowska .

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów i zmiany tytułów, nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Skład i druk: Drukarnia ARES s.c. R. i A. Józefowicz, ul.Włościańska 58, 15-199 Białystok, tel. 856 754 305, e-mail: andrzej@aresdruk.pl, www.aresdruk.pl **Nakład:** 800 egz

Dziecko w świecie wartości – Wartościowy człowiek. Realizacja projektu edukacyjnego w Przedszkolu Samorządowym Nr 82

Dzieci są najważniejszym darem, jaki otrzymujemy w życiu. Gdy już przyjdą na świat, długo wyczekiwane, stają się dla rodziców centrum świata. Rodzice żyją przede wszystkim dla dzieci, pragną zapewnić im najlepsze życie, czerpiąc pełnymi garściami z tego, co oferuje współczesny świat. Dzieci dostają od rodziców najlepsze zabawki, posyłane są na przeróżne zajęcia dodatkowe, gdzie mogą rozwijać swoje zainteresowania i talenty. Zawsze na pierwszym miejscu są potrzeby i zachcianki naszych pociech. Nic w tym dziwnego skoro dziecko to najcenniejsza dla nas istota, którą pragniemy się opiekować i chronić. W ten sposób wychowujemy jednak dziecko w przekonaniu, że to jego potrzeby stawiać należy na pierwszym miejscu, zapominając zupełnie o potrzebach i uczuciach innych. Musimy jednak pamiętać, by zaspakajając potrzeby naszych pociech, nie zapomnieć otworzyć ich na drugiego człowieka, na potrzeby i uczucia innych ludzi. Musimy pamiętać, by wychować nasze dzieci w duchu podstawowych wartości, jakimi są: szacunek, miłość, uczciwość, sprawiedliwość i odpowiedzialność.

To rodzina jest najważniejszym środowiskiem wychowania dziecka. To właśnie w rodzinie małe dziecko uczy się wyrażać uczucia, myśli, uczy się także odpowiednich relacji i zachowań. To w rodzinie i najbliższym środowisku, jakim jest przedszkole, dziecko uczy się norm postępowania i jest wdrażane do funkcjonowania w czekających je rolach społecznych.

W rodzinie dziecko zdobywa doświadczenia społeczne, przyjmuje wzory i postępowania wynikające z interakcji rodzic – dziecko, poprzez naśladownictwo.

Należy więc postępować zgodnie z uniwersalnymi wartościami: okazywać innym szacunek, podchodzić z życzliwością i otwartością do drugiego

człowieka, starać się dzielić z innymi i podchodzić do drugiego człowieka w taki sposób, jak chcielibyśmy sami być traktowani. Dorosły, chcąc być przykładem dla swojego dziecka oraz pragnąc skutecznie ukierunkować go ku właściwym wartościom, sam musi reprezentować odpowiednią postawę, która spójna będzie z przekazywanymi przez siebie treściami i ogólnie przyjętymi zasadami moralnymi.

W naszym przedszkolu realizujemy projekt edukacyjny: „Dziecko w świecie Wartości", którego celem jest kształtowanie podstawowych wartości moralnych u dzieci poprzez ukazywanie zachowań i postaw pożądanych społecznie oraz wskazanie konsekwencji czynów niewłaściwych. Dzieci oglądają scenki sytuacyjne, a następnie odnoszą się do zachowań bohaterów.

Wierzymy, że realizacja tego projektu uzmysłowi dzieciom, że należy pamiętać o uczuciach i potrzebach innych ludzi. Dziecko jest małą istotą, która potrzebuje mądrych i wyrozumiałych przewodników, którzy wprowadzą ją w świat wartości. Jeśli wyposażymy nasze dzieci w mocny system wartości, uchronimy je przed wieloma błędnymi wyborami w życiu i niebezpiecznymi wpływami z zewnątrz. Mocny system wartości stać się może dla naszych dzieci narzędziem do ich życiowych sukcesów.

Jeśli dzieci postępować będą zgodnie z fundamentalnymi wartościami, wyrosną na dobrych ludzi i świat wokół nich stanie się lepszy, a przecież wszystkim nam marzy się życie w świecie pełnym zrozumienia, szacunku, dobroci i miłości. Wierzymy, że przyszłość jest w naszych rękach, musimy tylko rozsądnie pokierować wychowaniem.

Anna Rynkiewicz
Paulina Kuźmicz
Barbara Mironiuk
Nauczycielki Przedszkola Samorządowego Nr 82 w Białymstoku

Wspólne działania dla dobra potrzebujących

„Człowiek nie rozwinie w pełni swojego człowieczeństwa i swej osobowości, jeśli będzie tylko myślał dobrze i pragnął dobrze, a nie będzie czynił dobrze”.
kard. Stefan Wyszyński

Szkoła Podstawowa nr 50 z Oddziałami Integracyjnymi im. Świętej Jadwigi Królowej Polski w Białymstoku angażuje się od wielu lat w różne akcje charytatywne.

W ciągu całego roku uczestniczymy w wielu takich działaniach: organizujemy kiermasze, gromadzimy plastikowe nakrętki, odzież, zabawki, suchą karmę dla zwierząt, środki opatrunkowe, zbieramy paczki dla najuboższych.

Co roku, na przełomie listopada i grudnia, w szkołach i przedszkolach odbywa się wielka zbiórka monet pn. „Góra Grosza”. Do akcji włączyła się również nasza szkoła

Dariusz Michalczyk - członek zarządu Towarzystwa „Nasz Dom” wręczył podczas szkolnej uroczystości dyrektor Szkoły Podstawowej nr 50 - Teresie Halinie Duniewskiej oraz uczniom dyplom i nagrodę za zdobycie I miejsca w województwie podlaskim w XVI edycji akcji „Góra Grosza”.

Celem, na który zbierane są te drobne monety, jest pomoc dzieciom, które wychowują się poza swoją rodziną - w domach dziecka czy rodzinach zastępczych. Pośrednim, ale najważniejszym celem akcji jest jednak działanie edukacyjne - pokazanie najmłodszym, jaką siłę stanowić może niewielka pomoc wielu ludzi i wspólne działanie dla dobra potrzebujących.

Rodzina jest ważna dla każdego. Najlepsze, co można dać każdemu dziecku to rodzina, w której może czuć się bezpiecznie, rozwijać swoje pasje i zainteresowania, nawiązywać przyjaźnie. 70 tysięcy dzieci przebywających w opiece zastępczej czeka na taką rodzinę. Dlatego celem akcji Góra Grosza jest zebranie funduszy na pomoc dzieciom wychowującym się poza własną rodziną, w tym na tworzenie takich programów, które pozwolą dzieciom wrócić do domu, bądź tworzenie takich miejsc, które będą w miarę swoich możliwości zbliżone do domu rodzinnego oraz programów, pozwalających im spokojnie dorastać.

Uświadamiamy uczniom, że oddając chociażby jeden grosz, można zrealizować wielkie przedsięwzięcia na rzecz dzieci w trudnej sytuacji życiowej. Nasi uczniowie nie zawodzą, każdy przynosi tyle, ile może. Dziecięce decyzje o wrzuceniu drobnej monety są ważną lekcją empatii, wrażliwości i otwartości na pomoc drugiej osobie. Pokazują, że widząc słuszny cel potrafimy się zjednoczyć i wiele zdziałać.

Uczymy, że warto dzielić się dobrem i to niekoniecznie materialnym. Czasami wystarczy dobre słowo, przyjazny gest. Wierzymy, że dobro powraca. Naszym marzeniem także jest, aby każde dziecko mogło wychowywać się w bezpiecznym domu, gdzie zaspokojone są jego potrzeby, a dorośli mądrze i z miłością mu towarzyszą.

Wszystkim uczniom, rodzicom i całym rodzinom, a także nauczycielom i pracownikom szkoły, którzy włączyli się do akcji, serdecznie dziękujemy.

Teresa Halina Duniewska
dyrektor szkoły
Bożena Puchalska
Szkoła Podstawowa nr 50
z Oddziałami Integracyjnymi
im. Świętej Jadwigi
Królowej Polski
w Białymstoku

„Szkoła Przyjazna Wolontariatowi”

W dniach 1 – 3 grudnia 2016 r. w Warszawie odbyła się Ogólnopolska Konferencja „Trudności w pracy wolontariusza” adresowana do wolontariuszy i opiekunów „Klubów Ośmiu” Młodzieżowego Wolontariatu. Głównym celem konferencji było wzbogacenie wiedzy i umiejętności w pomaganiu innym, podsumowanie dotychczasowej pracy wolontarystycznej w szkolnych klubach wolontariusza oraz omówienie napotykanych trudności. W konferencji uczestniczyli wytypowani przez swoich liderów wolontariusze z całego kraju (ok. 300 osób). Miasto Białystok reprezentowały cztery wolontariuszki ze Szkoły Podstawowej Nr 44 im. Stanisława Moniuszki w Białymstoku pod opieką Anny Samborskiej i Barbary Brzozowskiej. Konferencja została zorganizowana przez Fundację „Świat na Tak”. która w trakcie trzydniowego spotkania zapewniła zakwaterowanie w Katolickim Centrum Kultury „Dobre Miejsce” na warszawskich Bielanach, wyżywienie oraz realizację warsztatów edukacyjnych. Nad wszystkim czuwała osobiście pani Joanna Fabisiak, poseł na Sejm i prezes Fundacji „Świat na Tak” oraz autorka Programu Wychowawczego „Wychowanie przez pracę i pomoc słabszym” oraz „Wstyd za zło". W programie konferencji znalazły się:

-prezentacje multimedialne dokonań

„Klubów Ośmiu";
-zajęcia integracyjne, zabawy muzyczne prowadzone przez profesjonalistów (wodzirej Rafał Folwarski);
-wykłady: Bożena Wścisły - Kandybowicz – Prezes Bielańskiego Stowarzyszenia Rodzin Osób Niepełnosprawnych, prof. APS dr hab. Grzegorz Pyszczek, prof. Alicja Chybicka - lekarz medycyny, Poseł na Sejm RP;
-warsztaty: „Lider wolontariatu";
-warsztaty pierwszej pomocy przedmedycznej prowadzone przez ratownika medycznego;
-warsztaty dla wolontariuszy „Co dała mi praca w Klubie Ośmiu?" z udziałem byłych wolontariuszy Fundacji „Świat na Tak";
-przygotowanie i prezentacja wniosków z warsztatów w grupach;
-„Żyć nie umierać" - przedstawienie metodą dramy z udziałem wolontariuszy i pracowników Fundacji, omówienie przesłania;
-spotkanie opłatkowe;
-omówienie ankiet „Trudności w pracy wolontariusza"

Spotkanie rozpoczęło się w Światowy Dzień Wolontariusza i było wspaniałą okazją do podzielenia się doświadczeniami oraz wzmocnieniem motywacji do dalszej pracy wolontarystycznej. Punktem kulminacyjnym konferencji było wręczenie wytypowanym placówkom przyznanego Certyfikatu „Szkoła Przyjazna Wolontariatowi". Opiekunki z SP Nr 44 otrzymały imienne podziękowania za dotychczasowe wieloletnie działania wolontarystyczne oraz certyfikat potwierdzający zaangażowanie, szerzenie i wspieranie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży oraz list gratulacyjny Rzecznika Praw Dziecka. Nie zabrakło też chwil refleksji oraz dobrej zabawy integracyjnej i mikołajkowej. Wolontariusze wraz z opiekunkami wybrali się na Stadion Narodowy „Zimowy Narodowy" na wspaniałe lodowisko i łyżwy oraz spotkanie z wolontariuszami angażującymi się w akcję „ Motomikołaje".

Opiekunowie szkolnego wolontariatu przy SP Nr 44 w tym szczególnym czasie przedświątecznym i noworocznym chcieliby serdecznie podziękować wszystkim wolontariuszom za aktywność, zaangażowanie oraz włożoną pracę w 2016 roku.

Opiekunowie Szkolnego Klubu Wolontariusza „Klubu Ośmiu" przy SP Nr 44
Anna Samborska,
Barbara Brzozowska

„Śpiewajmy razem, tańczmy razem"

„Wszyscy musimy mieć jakieś marzenie i nadzieję, że możemy osiągnąć coś więcej niż mamy".
Cecelia Ahern

24 listopada 2016 r. w Szkole Podstawowej nr 50 z Oddziałami Integracyjnymi im. Świętej Jadwigi Królowej Polski w Białymstoku odbył się XIII Międzyszkolny Integracyjny Festiwal Piosenki i Tańca „Śpiewajmy razem, tańczmy razem". Wszystkich gości uroczyście powitała dyrektor Teresa Halina Duniewska. Na XIII Międzyszkolny Festiwal Integracyjny licznie przybyły zespoły z białostockich placówek integracyjnych. Nie zawiedli nas zaproszeni goście, rodzice, dziadkowie naszych podopiecznych.

Celem festiwalu była popularyzacja śpiewu i tańca wśród dzieci, integracja placówek szkolnych, promocja młodych talentów, rozwijanie ekspresji ruchowej i muzycznej uczestników, propagowanie różnorodnych form taneczno - ruchowych, ale przede

wszystkim uświadomienie społeczeństwu różnorodności i pokazanie ogromu możliwości osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Prowadząca, pomiędzy występami dzieci, angażowała wszystkich do wspólnej zabawy. Bawiły się nie tylko dzieci, ale także zaproszeni goście, nauczyciele, rodziny naszych uczniów. Po prezentacji wszystkich zespołów zgromadzeni mieli okazję połączyć swoją energię we wspólnym tańcu w rytm piosenek dziecięcych, udowadniając, że jesteśmy różni, ale równi i każdy z nas w każdej chwili swojego życia może poczuć się niezwykle.

Na zakończenie dyrektor Teresa Halina Duniewska wręczyła wszystkim uczestnikom dyplomy i upominki. Tego dnia każdy był zwycięzcą i kimś wyjątkowym, można śmiało rzec - artystą.

Życzliwa atmosfera Festiwalu „Śpiewajmy razem, tańczmy razem" umożliwiła każdemu z uczestników przeżycie radości z sukcesu, który będzie motorem do dalszych działań. Nie chodziło tu o rywalizację, ale o integrację osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem, w którym funkcjonują. Festiwal był jednocześnie doskonałą okazją do uwrażliwienia społeczności szkolnej na problemy osób niepełnosprawnych.

Uważamy, że festiwal stał się ważnym przedsięwzięciem, ponieważ uświadamia innym, że osoby niepełnosprawne pomimo swych ograniczeń, zasługują na równe i godne traktowanie. Są to przecież osoby utalentowane w wielu dziedzinach.

Bożena Puchalska
Szkoła Podstawowa nr 50
z Oddziałami Integracyjnymi
im. Świętej Jadwigi
Królowej Polski

Charytatywny Koncert Kolęd

Dnia 12.01.2017r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Fastach odbyła się IV edycja Charytatywnego Koncertu Kolęd. Pracownicy placówki chcieli w ten sposób wesprzeć finansowo białostocką fundację „Pomóż Im". Inicjatywę wsparli uczniowie naszej szkoły oraz ich rodzice i dziadkowie. Nie obyło się również bez gości w osobach: zastępcy wójta-Wojciecha Cybulskiego, sołtys - Renaty Brzeskiej, dyrektora Gminnego Centrum Kultury w Dobrzyniewie Dużym - Joanny Sobieskiej, prezesa fundacji „Pomóż Im" - Arnolda Sobolewskiego i wolontariuszy. Nasza szkoła wspomaga fundację na wiele sposobów: uczestniczy w kampanii „Pola Nadziei" i rokrocznie organizuje kiermasze bożonarodzeniowe i wielkanocne. Całkowity dochód z tych przedsięwzięć przekazywany jest na potrzeby hospicjum.

Koncert kolęd rozpoczął Arnold Sobolewski, który opowiedział o sposobie funkcjonowania hospicjum, potrzebach jego podopiecznych i ich rodzin. Wyraził również wdzięczność za okazaną pomoc i chęć współpracy.

Centralnym punktem Charytatywnego Koncertu Kolęd były występy wokalno-instrumentalne: Kameralnego Męskiego Chóru „Magdalion" z Białegostoku, Zespołu Folklorystycznego „Narwianie", Anny Rudnickiej, Młodzieży z Zespołu Szkół Muzycznych

w Białymstoku (Izy Kowalczuk, Piotra Adamskiego, Szymona Ciszewskiego, którzy przyjechali z opiekunem panią Małgorzatą Gawełko). Następnie dzieci klas I i III zaprezentowały się w Jasełkach.

Cała ta wspaniała inicjatywa miała miejsce dzięki wsparciu i pomocy wszystkich ludzi dobrej woli, którzy mimo swoich wielu codziennych spraw i problemów znaleźli chwilę, by przyjść i pomóc innym. Kwota zebrana przez wolontariuszy podczas koncertu przeznaczona została na podopiecznych białostockiej fundacji. Serdecznie dziękujemy!

Urszula Kołodko
Zespół Szkolno-Przedszkolny
w Fastach

Wychowanie do wartości - koncert kolęd dwóch kościołów

11 stycznia 2017 r. w Zespole Szkół Nr 4 w Białymstoku miało miejsce niecodzienne wydarzenie. Był to „Koncert kolęd dwóch kościołów".

Dzięki niemu wszyscy zebrani mogli doznać nie tylko wyjątkowych wrażeń artystycznych, ale także poczuć znowu świąteczną, niemal rodzinną atmosferę.

Ile jest polskich kolęd? Niektóre źródła podają, że mamy ok. 800 utworów, a najstarsze pochodzą jeszcze z czasów średniowiecza. Słowo kolęda nawiązuje natomiast do łacińskiego słowa „calendae", czyli pierwszy dzień miesiąca. Calendae styczniowe były obchodzone bardzo uroczyście. Składało się życzenia, ludzie dawali sobie upominki. Kolęda, jako pieśń bożonarodzeniowa, ustaliła się dopiero w XVII wieku.

W programie koncertu wystąpili: soliści – uczniowie naszej szkoły, chór szkolny – uczestnik edukacyjno-artystycznego programu „Rozśpiewany Białystok" pod dyrekcją Grażyny Siwerskiej Mandziuk, Zespół muzyki Dawnej „Favorito" pod dyrekcją Bożeny Kraśko, Schola kościelna parafii św. Jana Chrzciciela przygotowana przez Tomasza Krynickiego, Kwartet Męski „Magdalion" oraz Chór Parafii p/w Św. Ducha „Angelos" pod dyrekcją Ireneusza Ławreszuka.

Koncert zainteresował zarówno społeczność szkolną, jak i lokalną. Przybyli na niego nie tylko uczniowie naszej szkoły wraz z rodzicami, ale też okoliczni mieszkańcy osiedla Dojlidy Górne. Dzięki kolędom dwóch kościołów przekazaliśmy młodemu pokoleniu przesłanie, że na wielokulturowym Podlasiu różnorodność kultur, tradycji i religii jest naszym wspólnym bogactwem, o które należy dbać i kultywować przez kolejne pokolenia.

Agnieszka Sajewska

Ukarani za niewinność – wspomnienia z zesłania na Syberię

10 lutego 1940 roku władze sowieckie przeprowadziły pierwszą z masowych deportacji obywateli polskich. Według danych NKWD, do północnych obwodów Rosji i na zachodnią Syberię wywieziono wówczas 140 tys. ludzi. Decyzję o deportacji w dniu 5.12.1939 r. wydała Rada Komisarzy Ludowych. Wywózką objęto chłopów, mieszkańców małych miasteczek, rodziny osadników wojskowych oraz pracowników służby leśnej. Deportacje odbywały się w straszliwych warunkach. Wielu ludzi zginęło w tym czasie z głodu, wyczerpania i zimna (temperatura wynosiła -40°C). W pośpiechu ludzie zabierali tylko to, co udało im się złapać w ręce. Niektórzy, poganiani i zastraszani przez żołnierzy naganami i sztyletami, nie wzięli niczego. Życie w skrajnych warunkach powodowało śmierć od 8 do 10% łagierników i deportowanych. Pozostałych trzymała przy życiu wola przetrwania i chęć powrotu do utraconej ojczyzny.

W taki właśnie sposób zostało

wywiezionych wiele rodzin z terenu Wąsosza i okolic. Należała do nich również rodzina pani Jadwigi Solińskiej (z domu Orłowskiej), która od 12 kwietnia 1940 r. do 19 lutego 1946 r. przebywała na zesłaniu w Kazachstanie, w rejonie Pawłodaru nad Irtyszem. Tam też w 1943 r. zmarła jej babcia. W kraju pozostał jedynie ojciec, który do końca wojny ukrywał się przed NKWD.

Po powrocie do kraju pani Jadwiga postanowiła, że jej przerażające doświadczenia w walce o zachowanie godności i przeżycie w trudnych, syberyjskich warunkach, będą przestrogą dla przyszłych pokoleń. To dzięki niezwykłemu talentowi pani Solińskiej wzruszają nas losy bohaterów „Krzaku burzanu" czy też „Sybiraczki".

Wójt gminy Wąsosz Czesław Ołdakowski wraz z dyrektor Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Wąsoszu Renatą Karwowską postanowili upamiętnić te wydarzenia i jeszcze raz przypomnieć wszystkim heroizm Polaków w walce o zachowanie resztek godności podczas zesłania na Syberię, a także nadzieję na szczęśliwy powrót do Polski.

Dzień 26 listopada 2016 r. na długo pozostanie w pamięci mieszkańców gminy Wąsosz, gdyż to właśnie wtedy uczniowie naszej szkoły wcielili się w role bohaterów „Sybiraczki". Na tę niezwykłą uroczystość licznie przybyli zaproszeni goście. Na uroczystości nie zabrakło również mieszkańców Wąsosza i okolic. Najważniejszym gościem była sama autorka „Sybiraczki" – pani Jadwiga Solińska. Wszyscy obecni z ogromną niecierpliwością oczekiwali spektaklu. Każdego nurtowało pytanie: Czy dzieci zdołają wcielić się w role odgrywanych przez nie postaci? Jednak już po kilku minutach wszyscy z ogromnym zainteresowaniem i nieskrywanym wzruszeniem, razem z aktorami przeżywali tragedię zesłańców. Emocje widać było zwłaszcza na twarzach obecnych Sybiraków, w których przedstawienie obudziło wspomnienia poniewierki, głodu, zimna, wyczerpania i śmierci najbliższych. Akcja „Sybiraczki" rozgrywała się wśród typowej syberyjskiej scenerii, nad którą przez wiele dni pracowała spora grupa osób.

Tuż po zakończeniu spektaklu serdecznie i z ogromnym wzruszeniem dziękowano małym aktorom. Jednak rodzinne wspomnienia syberyjskiej tułaczki najbardziej poruszyły panią Jadwigę i jej siostrzenicę Hannę. Nie obyło się też bez owacji na cześć pań, które włożyły wiele trudu i wysiłku w przygotowanie tej pięknej i wzruszającej inscenizacji. Ogromne brawa i wiązanki kwiatów otrzymały: Katarzyna Czyżewska, Barbara Chrzanowska i Wioletta Zyskowska za oprawę muzyczną. Serdeczne podziękowania otrzymali rodzice za swoją pracę i zaangażowanie w utworzenie realistycznej syberyjskiej scenerii. Pani dyrektor otrzymała szczególne wyrazy wdzięczności za odwagę podjęcia się realizacji tak doniosłej uroczystości oraz patronat nad właściwym jej przygotowaniem i przebiegiem.

Po pełnych wzruszeń podziękowaniach wszyscy, w atmosferze przepojonej jeszcze ogromnym współczuciem nad losem bohaterów „Sybiraczki" udali się na wspólny poczęstunek, podczas którego obecni Sybiracy wspominali swoje zesłania. Opowiadania o tragicznych doświadczeniach przeplatały syberyjskie pieśni w wykonaniu pana Zbigniewa Nasiadko.

Renata Karwowska –
dyrektor Szkoły Podstawowej
im. H. Sienkiewicza
w Wąsoszu

W blasku mądrości, czyli o wpływie błogosławionego ks. Michała Sopoćki

„W świecie braku czasu, kultu konsumpcji i rozluźnienia norm moralnych to nie lada wyczyn skłonić młodego człowieka do zatrzymania się i zastanowienia"

W świecie braku czasu, kultu konsumpcji i rozluźnienia norm moralnych to nie lada wyczyn skłonić młodego człowieka do zatrzymania się i zastanowienia.

„To, co dajemy, niczym jest w porównaniu z tym, co otrzymujemy" – te słowa towarzyszą mi codziennie od kilkunastu lat. Wiszą przy wejściu do mojej szkoły – na parterze Publicznego Gimnazjum nr 16 im. Bł. Ks. Michała Sopoćki w Białymstoku. Stały się też mottem mojej pracy dydaktycznej i wychowawczej oraz zainspirowały szereg działań artystycznych. Dawania bowiem, takiego bezinteresownego, szczerego, również należy się uczyć - nie tylko w rodzinie. W szkole też trzeba znaleźć czas, by uczulić młodych ludzi na potrzeby innych, empatię i radość dzielenia się. Do tego potrzebny jest wzór, a z całą pewnością parton tej szkoły spełnia wszelkie moralne wymogi, by zostać autorytetem młodego pokolenia.

Patrzący na uczniów i nauczycieli z obrazu ksiądz Michał Sopoćko emanuje wewnętrznym spokojem, pokorą i optymizmem. Do mnie, zwykłego nauczyciela, Jego wpływ dociera dwiema różnymi ścieżkami: z jednej strony jako autorytet, wielka osobowość, z drugiej zaś jako człowiek - pełen pokory, ciepła, miłosierdzia i wielkiej potrzeby pomagania innym, wspierania tych, którzy upadali. Właśnie tak staram się też prezentować patrona Publicznego Gimnazjum nr 16 swoim uczniom. Opowiadając o zaangażowaniu, poświęceniu, walce z przeszkodami, które pojawiały się na jego drodze. Mowię o wspieraniu biednych, oddaniu nowych butów potrzebującemu, zorganizowaniu szkoły wiejskiej, pracy kapelana i patriotyzmie, o tym, że ksiądz Michał był człowiekiem radosnym, który przygrywał na skrzypcach siostrom zakonnym, a one śmiały się, śpiewały i tańczyły. Opowiadam Jego życie jak wielką przygodę.

Na moją pracę postać księdza Michała Sopoćki wywarła ogromny wpływ. Mądrość i ciekawy życiorys patrona szkoły okazały się niewyczerpaną inspiracją do pracy artystycznej z uczniami. Od kilkunastu lat przygotowuję wspólnie z chętną młodzieżą różne działania propagujące ideały bliskie ks. Michałowi. Jego słowa wielokrotnie stawały się kanwą przedstawienia, artykułu, gazetki, piosenki. Wielu odborców, widzów, słuchaczy ma szansę przeżyć nauki księdza Sopoćki w zuepłnie innej formie, często lżejszej, bliższej codziennego życia, łatwo wpadającej w ucho. Niektóre przedstawienia, takie jak chociażby „Kapelan" uczniowie grali kilkanaście razy przed różną publicznością, często w kościołach, domach dziecka, szkołach, na festynach. Za każdym razem odbiorcy wsłuchiwali się w skupieniu w treść przedstawień. Przeżywali je i zapamiętywali. Dwa lata temu udało nam się wspólnie z uczniami nagrać płytę długogrającą z 11 piosenkami poświęconymi patronowi szkoły. Wszystkie utwory napisane odkąd placówka nosi chlubne imię Błogosławionego księdza Michała Sopoćki w jednym miejscu. Nie zliczę osób, do których w ten sposób dotarłiśmy z promowaniem postaci patrona. Płyta nosi tytuł „To, co dajemy, niczym jest". Jest to również tytuł jednej z piosenek.

Z biegiem czasu słowa, wartości i postawy ks. Michała stały mi się na tyle bliskie, że scenariusze przedstawień czy teksty piosenek zaczęły rodzić się w mojej głowie naturalnie. Wystarczy kilka myśli Błogosławionego, pogadanka, fragment dziennika, czy wspomnień któregoś z uczniów i inspiracja pojawia się sama.

Jestem przekonana, że właśnie przez nauczyciela do uczniów łatwiej i naturalniej jest przekazać uniwersalne przesłanie płynące z życia patrona szkoły. Staram się zarażać młodzież zaangażowaniem w zgłębianie myśli księdza Michała Soocki. Nie każę im niczego, nie zmuszam - proponuję rolę, wciągam w budowanie scenografii do przedstawienia, zapraszam do zaśpiewania piosenki. Po chwili znają na pamięć ważny cytat, mówią z zapałem o miłości do ojczyzny, wczuwając się w rolę księdza kapelana wygłaszającego do żołnierzy pogadanki patriotyczne. Śpiewają piosenkę z zamkniętymi oczami, w pełni ją rozumiejąc i przeżywając. Z rozczuleniem wspominają swój występ, wyrażają się o księdzu Michale z szacunkiem. To zostaje w ich pamieci i sercach. Czasem jest to najważniejsza rzecz, z jaką kojarzą szkołę, w którą się w pełni zaangażowali, którą przywołują ze wzruszeniem.

W przypadku Publicznego Gimnazjum nr 16 patron zmienił bardzo wiele. Ważnymi momentami dla kształtowania się tożsamości naszej szkoły były dwa konkretne zdarzenia. Pierwszym było nadanie imienia placówce, poprzedzone głosowaniem uczniów, rodziców i nauczycieli w sprawie wyboru patrona. Wygrał je dużą przewagą głosów Sługa Boży ksiądz Michał Sopoćko. Uroczyste nadanie imienia szkole było wielkim przedsięwzięciem, wymagającym zaangażowania wszystkich nauczycieli. Wszyscy mieliśmy wrażenie, że bierzemy udział w niezwykłym, doniosłym zdarzeniu. Od tamtej chwili coroczne Święto Szkoły zawsze połączone jest z promowaniem postawy naszego patrona. Pojawiły się też nowe tradycje szkolne, jak chociażby plebiscyt „Michały", w którym nagradzamy uczniów wyróżniających się w pozytywnych działaniach. Jedna ze statuetek przyznawana jest w kategorii „Piękny nie tylko zewnętrznie", połączonej z realizowaniem ideałów naszego patrona. Drugi ważny moment przeżyliśmy w tamtym roku, kiedy szkole został nadany sztandar zwizerunkiem Błogosławionego księdza Michała Sopoćki. Towarzyszyły temu wzruszenie i duma, wszystkich, uczestniczyli w uroczystości. Na pochwałę zasługuje też piękne, pełne godności zachowanie uczniów, którym udzielił się nastrój.

Zdaję sobie sprawę, że we współczesnych czasach postać ks. Michała Sopoćki wiąże się z niełatwymi ideałami do promowania. Warto poświęcić czas, by uzmysłowić młodzieży, co jest prawdziwą wartością w życiu. W sposób przystępny, zaangażowany przedstawić uczniom uniwersalne prawdy, ideały, postawy. W końcu to co dajemy, niczym jestwporównaniu z tym, co otrzymujemy. Moi uczniowie wspominają patrona jako żywego człowieka, którego słowami mówili, którego czyny przeżywali. Wiedzą, że potykał się o różne problemy, walczył, ale parł do celu.

Katarzyna Polak

Kształcenie dualne

W ramach realizacji zadań Podlaskiego Kuratora Oświaty z zakresu doskonalenia nauczycieli z terenu województwa podlaskiego przeprowadzone zostały w październiku i listopadzie 2016 roku warsztaty „Jak angażować pracodawców w kształcenie zawodowe? System dualny w kształceniu zawodowym". Udział w nich wzięło 127 dyrektorów i nauczycieli z 58 szkół zawodowych naszego województwa. W trakcie trzydniowych spotkań poruszane były tematy związane z organizacją i dokumentacją kształcenia zawodowego. Uczestnicy szkolenia wypracowali między innymi przykładowe programy praktyk, regulaminy kształcenia praktycznego oraz zakresy obowiązków szkół i pracodawców w organizacji praktycznej nauki zawodu.

Proces kształcenia zawodowego, z założenia przygotowujący uczniów do funkcjonowania na rynku pracy, nie sprawdza się w pełni z wielu powodów. Jednym z nich jest niedostosowanie struktury podaży i popytu na pracę. Pracodawcy mają duże problemy z zatrudnieniem osób o odpowiednich kwalifikacjach, a z większości ostatnio przeprowadzonych badań wynika, że dotyczy to ok. 40% z nich. Z drugiej strony mamy efekt wyboru kierunków kształcenia przez młodzież. Charakteryzując obecny stan kształcenia zawodowego w Polsce oraz w regionach województwa podlaskiego można wysnuć kilka wniosków:

a) nastąpił spadek ilości uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych, spowodowany sytuacją demograficzną (pomiędzy rokiem szkolnym 2012/2013 a rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów w klasach pierwszych liceów ogólnokształcących, techników i zasadniczych szkół zawodowych w Polsce zmniejszyła się o 45 321, w województwie o 6 435, w tym o 2 503 w szkołach zawodowych, co w konsekwencji daje ok. 100 oddziałów klasowych mniej w ciągu trzech lat);

b) zwiększa się powoli w Polsce odsetek absolwentów gimnazjów decydujących się na podjęcie dalszej nauki w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe (55,43%, wzrost o 2% w ciągu 3 lat), w podlaskich powiatach i regionach występują niższe wartości od ogólnopolskich (52,7%), a szczególnie dotyczy to uczniów zasadniczych szkół zawodowych (10% w województwie, w Polsce 13%, w województwach środkowej i zachodniej Polski 16–18%). Taki stan rzeczy spowodowany jest głównie aspiracjami i motywacjami młodzieży oraz ich rodziców, a także polityką organów prowadzących (koszt utrzymania uczniów w szkołach zawodowych jest wyższy niż w ogólnokształcących);

c) w krajach rozwiniętych struktura kształcenia średniego bazuje na modelu 30–70 (70% uczniów uczy się w szkołach zawodowych). Polska znajduje się obecnie wśród czterech krajów Unii Europejskiej o najniższym udziale kształcenia zawodowego w średnim kształceniu młodzieży.

Tematem przewodnim przeprowadzonych warsztatów było tak zwane kształcenie dualne, a zatem należałoby odpowiedzieć na pytanie, czy wprowadzenie systemu kształcenia dualnego jest rozwiązaniem problemów szkół zawodowych i pracodawców.

System dualny, nazywany też podwójnym czy przemiennym, oparty jest na równoległym kształceniu: praktycznym – w zakładzie pracy i teoretycznym – w szkole. W założeniu dostosowany jest do potrzeb i oczekiwań pracodawców oraz pozwala na płynne przejście uczniów od nauki do pracy. Model ten praktykowany jest od wielu lat w systemach takich krajów jak Niemcy (ok. 70 % uczniów szkół zawodowych), Szwajcaria (ok. 87%), Czechy (ok. 58%) czy Holandia (ok. 30%). Funkcjonuje też w szkolnictwie wyższym inżynieryjnym w Europie.

Obecnie w Polsce na zasadach systemu dualnego kształci się około 100 tysięcy uczniów szkół zawodowych, w większości w rzemiośle (status młodocianego pracownika ma ok. 60% uczniów zasadniczych szkół zawodowych). Opiera się na kilku zasadach:

-kształci się w określonym zawodzie (szkolnym lub pozaszkolnym),

-nauka zawodu (zajęcia praktyczne) odbywa się u pracodawcy lub rzemieślnika,występuje zatrudnienie na podstawie umowy o pracę (młodociani pracownicy) i określone wynagrodzenie za wykonywaną pracę,

-nauka teoretyczna jest organizowana w formach szkolnych lub pozaszkolnych,

-kształcenie kończy się uzyskaniem formalnych kwalifikacji – zawodu.

Główną jego zaletą jest to, że nauka realizowana jest na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego bezpośrednio na stanowisku pracy u wybranego pracodawcy. Pozwala to na:

-indywidualizację toku nauczania uwzględniającą cechy osobowościowe młodocianego/ucznia, jego możliwości, uzdolnienia i ograniczenia,

-poznanie technologii, maszyn, urządzeń i materiałów w warunkach rzeczywistej pracy,

-bezpośrednią konfrontację efektów wykonanej pracy własnej z oczekiwaniami pracodawcy i często klienta,

-zdobycie stażu pracy oraz często zatrudnienie po ukończeniu szkoły.

Uczeń – młodociany pracownik, podpisując umowę na czas nieokreślony, zapewnia sobie miejsce pracy po ukończeniu edukacji. W praktyce większość umów zawieranych jest na 36 miesięcy i od pracodawcy zależy przedłużenie umowy. Z badań wynika, że około 25% tych uczniów zostaje zatrudnionych na stałe w zakładzie, w którym odbywało zajęcia praktyczne. W Niemczech odsetek ten wynosi 95% i większym problemem jest znalezienie pracodawcy, co w sytuacji np. kryzysów ekonomicznych branż skutkuje zmniejszeniem liczby przyjmowanych uczniów. Różnice między naszym krajem a Niemcami dotyczą również takich istotnych elementów jak: zrzeszanie pracodawców (w Niemczech obligatoryjne), struktura i wielkości przedsiębiorstw (w Niemczech jest kilkakrotnie więcej dużych i średnich firm niż w Polsce), tradycji niemieckiego rzemiosła.

W 2015 roku zmiana rozpo-

rządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu rozszerzyła możliwości prowadzenia zajęć praktycznych na zasadach dualnego systemu kształcenia w sytuacji, gdy umowę o praktyczną naukę zawodu zawiera dyrektor szkoły z właścicielem zakładu pracy. W praktyce umożliwia to wprowadzenie technikum do systemu w zakresie obejmującym od 30 do 100% zajęć praktycznych u pracodawcy.

W trakcie prowadzonych w ramach grantów warsztatów przedstawione zostały przykłady współpracy pracodawców ze szkołami zawodowymi, w szczególności związane z praktyczną nauką zawodu oraz promowaniem edukacji zawodowej. Gościliśmy przedstawicieli firm Malow i Samasz, w których od wielu lat uczniowie odbywają praktyczną naukę zawodu. Uczestnicy zajęć poruszali tematy związane z formami nawiązywania współpracy, planami dotyczącymi kooperacji przedsiębiorstw ze szkołami w najbliższej przyszłości, sposobami prowadzenia rekrutacji pracowników, kosztami przyuczenia nowych pracowników do pracy na stanowiskach, zainteresowania firm kwalifikacyjnymi kursami zawodowymi, ich stosunkiem do programów nauczania i jego modyfikacji oraz klasami patronackimi. Dominowały zagadnienia obejmujące potrzeby szkół i pracodawców oraz wspólnych korzyści z podejmowanej współpracy. Wymieniane były takie jak:

1. Pozyskanie pracownika z konkretną fachową wiedzą i doświadczeniem zawodowym: zindywidualizowany program nauczania dostosowany do potrzeb pracodawcy – pracodawca współtwórcą programu kształcenia zawodowego zarówno w części praktycznej, jak i teoretycznej; realizacja programu praktycznej nauki zawodu z wykorzystaniem materiałów i technologii przedsiębiorstwa.

2. Kształtowanie wśród pracowników młodocianych odpowiednich postaw i kompetencji cenionych przez konkretnego pracodawcę: firmowe wartości, przyjęte zwyczaje i tzw. kompetencje miękkie ważne u danego pracodawcy – efektywne komunikowanie się, efektywne realizowanie zadań, współpraca w zespole, samodzielność / organizacja pracy własnej, inicjatywa, chęć rozwoju zawodowego itp.

3. Przygotowanie pracownika świadomego sposobu funkcjonowania firmy oraz znającego specyfikę branży.

4. Rozszerzenie współpracy ze szkołą: lepszy przepływ informacji, zaangażowanie rodziców, zaangażowanie nauczycieli, możliwość elastycznego dopasowania się do bieżących potrzeb przedsiębiorcy, szybsza reakcja na zmiany wdrażane w firmie.

5. Mniejsza rotacja (przepływ kadr) – pracownik zna firmę i wie, czego może się spodziewać podejmując w niej stałą pracę (warunki, systemy zmianowe, systemy motywacyjne, benefity itp.).

6. Mniejsze koszty rekrutacji, minimalizacja błędów, nietrafnych decyzji popełnianych często przy standardowej rekrutacji.

7. Wzrost wydajności pracy – efektywności pracy wykwalifikowanego pracownika.

8. Promowanie pożądanych postaw: rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji wśród pozostałych pracowników.

9.Pozyskanie pracowników uniwersalnych, którzy poprzez praktyczną naukę zawodu zdobędą kwalifikacje niezbędne do pracy przy różnych operacjach i stanowiskach.

10.Budowanie pozytywnego wizerunku pracodawcy – employer branding.

Uczestnicy warsztatów postulowali, by zaangażowanie pracodawców w kształcenie zawodowe odbywało się wielotorowo, a uczestniczyć w tym powinny zarówno szkoły zawodowe, jak i organy prowadzące, urzędy pracy, organy państwowe, ośrodki doradcze, samorządy i inne podmioty.

Grzegorz Wilczyński
nauczyciel konsultant
w Centrum Edukacji Nauczycieli
w Suwałkach

Jubileusz 10-lecia „Śpiewającej Polski"

Miej czas na uśmiech – to muzyka duszy.
Św. Matka Teresa z Kalkuty

Rok 2016 był rokiem Jubileuszu 10-lecia funkcjonowania w Białymstoku Ogólnopolskiego programu rozwoju chórów szkolnych „Śpiewająca Polska" finansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Z tej okazji w dniu 19 grudnia 2016 roku odbył się uroczysty koncert na Dużej Scenie Opery i Filharmonii Podlaskiej z udziałem 19 chórów ze szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i przedszkoli działających w ramach programu. Współorganizatorami koncertu byli: Narodowe Forum Muzyki (instytucja prowadząca program „Śpiewająca Polska") oraz Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki. Patronat honorowy sprawowali: Prezydent Miasta Białegostoku i Prezydent Miasta Ełku; patronat medialny: TVP 3 Białystok, Radio Białystok, Kurier Podlaski, portal internetowy Bia24.

W pierwszej części koncertu młodzi artyści zaśpiewali 8 utworów a cappella i z towarzyszeniem fortepianu. Były to następujące utwory: „Gdy nastaje taka chwila" (dyrygent Jolanta Woronowicz SP 34 Białystok) , „Do życia mnie budzi muzyka" z wzruszającym solo 10-letniej Oleńki Wołosewicz (dyrygent Monika Sypytkowska, SP 26, ZS nr 3 Białystok). Kolejny utwór to: „Can you hear me" (dyrydent Sylwia Wojciechowska SP 14 Białystok), gdzie młodzi artyści obok śpiewu interpretowali tekst w języku migowym. Następne utwory wykonał dwustuosobowy zespół, a były to kompozycje z popularnych bajek Disneya w opracowaniu Łukasza Bzowskiego, dyrygowali: Tomasz Sulima (SP 4 Ełk), Jolanta Drużyńska (PS 64 Białystok) i Beata Ordyniec (ZSO Wydminy). W dalszej kolejności trzystuosobowy zespół przedstawił kompozycję białostoczanina Jana Krutula „Ping pong", którą poprowadziła Maria Magdalena Wróblewska (SP 47 Białystok) – ekspresyjnemu śpiewowi towarzyszył ruch młodych wykonawców. Następnie Aneta Rutkowska (ZSO 2 Białystok) zadyrygowała hymn „Śpiewającej Polski". W tej części koncertu występy młodzieży przeplatane były prezentacją filmów, w których przedstawiono działalność koncertową białostockich chórów w ostatnich latach, a także ogólnopolskie koncerty finałowe „Śpiewającej Polski", które odbyły się w: Białymstoku, Kielcach, Lusławicach, Wrocławiu i Szczecinie (montaż filmów Sylwia Toczyłowska). Zwieńczeniem pierwszej części koncertu były wystąpienia gości. Zastępca dyrektora Departamentu Edukacji Lucja Orzechowska w imieniu Prezydenta Białegostoku Tadeusza Truskolaskiego złożyła wyrazy uznania wszystkim uczestnikom programu, a dyrektor programowa Akademii Chóralnej dr hab. Agnieszka Franków-Żelazny serdeczne podziękowania skierowała zarówno do dyrygentów, jak i dyrektorów placówek, w których działają chóry. Dyrektor Orzechowska przekazała także wyrazy wdzięczności obecnej kurator programu dr hab. Annie Olszewskiej, byłej koordynator prof. dr hab. Wioletcie Miłkowskiej, a także osobom od lat zaangażowanym w działalność chórów dziecięcych i młodzieżowych naszego miasta: prof. dr hab. Bożennie Sawickiej i prof. dr hab. Violetcie Bieleckiej.

W finale koncertu połączone chóry „Śpiewającej Polski" (450 śpiewaków) pod dyrekcją Anny Olszewskiej (kurator programu, ZSO 3 Białystok) po raz pierwszy wykonały kompozycję Zuzanny Koziej „Pieśń radości" na pięciogłosowy chór jednorodny, sopran (Marta Wróblewska), fortepian (Anna Krzysztofik-Buczyńska), keyboard (Karina Komendera), saksofon (Marcin Kajper) i gitarę basową (Cezary Just). Niezwykle interesujące było zaangażowanie przedszkolaków do wykonania tego dzieła – dzieci śpiewały swój samodzielny głos, a w wybranych częściach rysowały na specjalnie do tego przygotowanych planszach obrazki nawiązujące do zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia.

Na zakończenie koncertu wszyscy wykonawcy i licznie zgromadzona publiczność (około 750 osób) wspólnie zaśpiewali kolędę „Wśród nocnej ciszy", a entuzjastycznie przyjęty przez dzieci Mikołaj wręczył drobne słodkości.

Chóry uczestniczące w programie Akademia Chóralna „Śpiewająca Polska" region Białystok w roku 2016:

-Chór „Śpiewające Nutki" Przedszkola Samorządowego nr 64 „Akademia Jasia i Małgosi" w Białymstoku, dyrygent – Jolanta Drużyńska

-Chór Przedszkola Samorządowego nr 32 „Bajkowe Miasteczko" w Białymstoku, dyrygent – Sylwia Wojciechowska

-Chór Miejskiego Przedszkola "Perełka" im. Jana Brzechwy w Ełku, dyrygent – Anna Elżbieta Nartowicz

-Chór „Nolinki" Szkoły Podstawowej nr 4 im. prof. Władysława Szafera w Ełku, dyrygent – Anna Borkowska-Miszkiel

-Chór Miejskiego Ośrodka Animacji Kultury w Zabłudowie, dyrygent – Adriana Bielicka-Skowrońska

-Chór Szkoły Podstawowej nr 9 im. Jana Pawła II w Ełku, dyrygent – Anna Elżbieta Nartowicz

-Chór Szkoły Podstawowej nr 14 z Oddziałami Integracyjnymi im. Kazimierza Pułaskiego w Białymstoku, dyrygent – Sylwia Wojciechowska

-Chór „Fantazja" Szkoły Podstawowej nr 4 im. prof. Władysława Szafera w Ełku, dyrygent – Tomasz Sulima
Chór Szkoły Podstawowej nr 47 im. Jana Klemensa Branickiego w Białymstoku, dyrygent – Maria Magdalena Wróblewska

-Chór „Kantylena" Szkoły Podstawowej nr 26 im. Stanisława Staszica w Białymstoku, dyrygent – Monika Sypytkowska

-Chór „Melodyjka" Szkoły Podstawowej nr 34 im. gen. Józefa Zachariasza Bema w Białymstoku, dyrygent – Jolanta Woronowicz

-Chór Zespołu Szkół nr 5 w Białymstoku, dyrygent – Katarzyna Breczko

-Chór „Feliksinki" Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Wydminach, dyrygent – Beata Ordyniec

-Chór Publicznego Gimnazjum nr 2 im. 42. Pułku Piechoty w Białymstoku, dyrygent – Katarzyna Breczko

-Chór Publicznego Gimnazjum nr 13 im. Św. Królowej Jadwigi w Białymstoku, dyrygent – Karolina Zadykowicz

-Chór Zespołu Szkół nr 3 w Białymstoku, dyrygent – Monika Sypytkowska Chór przy Zespole Szkół Handlowo-Ekonomicznych w Białymstoku, dyrygent – Magdalena Gładkowska

-Chór Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Białymstoku, dyrygent – Aneta Rutkowska

-Międzyszkolny Chór Żeński przy III Liceum Ogólnokształcącym im. K.K. Baczyńskiego w Białymstoku, dyrygent – Anna Olszewska

Dziesięć lat funkcjonowania Programu „Śpiewająca Polska" to wiele koncertów, przeglądów, inicjatyw artystycznych realizowanych we współpracy z instytucjami kulturalnymi, edukacyjnymi i władzami samorządowymi. Z okazji jubileuszu ukazała się publikacja ,,Muzyka otwiera na świat. Białystok w Akademii Chóralnej „Śpiewająca Polska". Wydawnictwo Jubileuszowe z okazji X-lecia funkcjonowania w Białymstoku Ogólnopolskiego Programu Rozwoju Chórów Szkolnych „Śpiewająca Polska" (wydana przy wsparciu finansowym Prezydenta Miasta Białegostoku przez Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3 w Białymstoku – III Liceum Ogólnokształcące im. K.K. Baczyńskiego w Białymstoku) autorstwa białostockiej kurator programu dr hab. Anny Olszewskiej. Książka ta jest podsumowaniem działań w ramach programu na przestrzeni ostatnich lat, informacje w niej zawarte dotyczą bezpośrednio aktywności chórów zrzeszonych w projekcie.

Słowa uznania kierowane są również w stronę dyrektora Damiana Tanajewskiego i pracowników Opery i Filharmonii Podlaskiej – Europejskiego Centrum Sztuki za ciepłe przyjęcie w murach białostockiej świątyni sztuki.

Przygotowanie tak bogatej i różnorodnej imprezy artystycznej wymagało dużych starań nie tyko organizacyjnych, ale przede wszystkim wokalnych. Próby do koncertu jubileuszowego odbywały się na Stadionie Miejskim w Białymstoku – dlatego też serdeczne podziękowania należą się pracownikom tej instytucji, którzy z wielką życzliwością i doskonałą organizacją udostępnili chórom pomieszczenia na próby.

Właśnie minął jubileuszowy rok 2016, niezwykle pracowity, bogaty w przedsięwzięcia artystyczne i dydaktyczne, a przed nami kolejna edycja – „niby zwykła, ale tak naprawdę jak zwykle niezwykła". Składamy serdeczne podziękowania za życzliwość, przychylność i otwarte serce Prezydentowi Białegostoku Tadeuszowi Truskolaskiemu, zastępcom Prezydenta Adamowi Polińskiemu i Rafałowi Rudnickiemu oraz kierownictwu Departamentu Edukacji – zastępcy dyrektora Lucji Orzechowskiej.

dr hab. Anna Olszewska
Kurator Akademii Chóralnej
Śpiewająca Polska region Białystok
Uniwersytet Muzyczny
Fryderyka Chopina
Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny w Białymstoku

Autorzy zdjęć w tekście i na rozkładówce:
Jerzy Rojecki,
Katarzyna Maciejuk

programowania, rozwiązywanie problemów z użyciem komputera oraz urządzeń cyfrowych, kompetencje społeczne, komunikację i współpracę w grupie, realizację projektów zespołowych, czyli kluczowe kompetencji z informatyki. Przygotowuje uczniów do rozwiązywania zadań podczas konkursów i olimpiad przedmiotowych oraz uczy programowania w wybranym języku.

Do biegłego tworzenia i analizowania oprogramowania, oprócz znajomości algorytmiki, języków programowania, niezbędna jest umiejętność tłumaczenia myśli na kod. Programy działają w określonym środowisku, nie są tworzone w jednolity sposób przez niewielką grupę programistów. Uczeń jako programista zapoznaje się z systemem, w którym tworzone są aplikacje oraz wie, że inni programiści tworzą kod w odmiennych językach na podstawie innych zasad.

Paweł Krysztofiak
nauczyciel informatyki
w II Liceum Ogólnokształcącym
im. księżnej Anny
z Sapiehów Jabłonowskiej
w Białymstoku.

Rozwijanie kompetencji informatycznych dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach na przykładzie Zespołu Szkół nr 1 im. gen. Wł. Sikorskiego w Białymstoku

„Powiedz mi, a zapomnę.
Pokaż mi, a zapamiętam.
Pozwól mi zrobić, a zrozumiem.”
Konfucjusz

Ogólnym celem edukacji jest zdobycie określonej wiedzy i pewnych umiejętności. Do osiągnięcia tego celu potrzebna jest między innymi wszechstronna informacja.

Twórczy nauczyciel zawsze wykorzystywał zasoby informacji z różnych dziedzin. Współczesne czasy charakteryzuje olbrzymie tempo zmian, a co za tym idzie wzrost zasobów informacji. Postęp techniki i technologii wprowadził nowe nośniki informacji oraz niezmierną "kopalnię wiedzy" - Internet. Umożliwiają one korzystanie z bogatych ich zasobów, co uwarunkowane jest jednak umiejętnością posługiwania się komputerem. Tworzenie nowych rozwiązań jest podstawą wszelkich zmian. W życie mogą je wprowadzić praktycy, czyli nauczyciele „przy tablicy” czujnie obserwujący i reagujący na potrzeby swoich uczniów oraz ciągle zmieniającą się rzeczywistość. Realizując podstawę programową oraz poszukując nowych rozwiązań uwzględniających dynamikę zmian w zakresie informatyki, nauczyciel umożliwia uczniom zdobycie kompetencji, czyli połączenia wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji.

Kompetencje informatyczne I, II i III etapu edukacyjnego obejmują umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego w nauce, rozrywce i porozumiewaniu się. Opierają się one na podstawowych umiejętnościach uczniów:

a. klas 1 – 3 szkoły podstawowej w zakresie:
-posługiwania się komputerem w podstawowym zakresie;
-posługiwania się wybranymi programami i grami edukacyjnymi, rozwijania swoich zainteresowań; korzystania z opcji w programach;
-wyszukiwania informacji i korzystania z nich;
-tworzenia tekstów i rysunków;
-znajomości zagrożeń wynikających z korzystania z komputera, Internetu i multimediów

b. klas 4 – 6 szkoły podstawowej w zakresie:
-bezpiecznego posługiwania się komputerem i jego oprogramowaniem; świadomości zagrożeń i ograniczeń związanych z korzystaniem z komputera i Internetu;
-komunikowania się za pomocą komputera i technologii informacyjno-

komunikacyjnych;
-wyszukiwania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł;
-opracowywania za pomocą komputera rysunków, motywów, tekstów, animacji, prezentacji multimedialnych i danych liczbowych;
-rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji z wykorzystaniem komputera;
-wykorzystywania komputera do poszerzania wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin, a także do rozwijania zainteresowań;

c. klas 1 – 3 gimnazjum w zakresie:
-bezpiecznego posługiwania się komputerem i jego oprogramowaniem, wykorzystywania sieci komputerowej; komunikowania się za pomocą komputera i technologii informacyjno-komunikacyjnych;
-wyszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji z różnych źródeł; opracowywania za pomocą komputera: rysunków, tekstów, danych liczbowych, motywów, animacji, prezentacji multimedialnych;
-rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji z wykorzystaniem komputera, z zastosowaniem podejścia algorytmicznego;
-wykorzystywania komputera oraz programów i gier edukacyjnych do poszerzania wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin oraz do rozwijania zainteresowań;
-oceny zagrożeń i ograniczeń, doceniania społecznych aspektów rozwoju i zastosowań informatyki.

W procesie rozwijania kompetencji informatycznych dzieci i młodzieży w naszej szkole ogromną rolę odgrywa poznanie zasad prawidłowej i bezpiecznej pracy przy komputerze oraz możliwości wykorzystania komputerów do nauki. Ustawicznie dbamy o bezpieczeństwo naszych uczniów, ucząc ich n-etykiety, ukazując rodzaje zagrożeń związanych z korzystaniem z technologii informatycznej oraz wskazując sposoby ich unikania. Uczniowie zdobywają umiejętność posługiwania się i wykorzystania w nauce oprogramowania komputerowego oraz Internetu. Rozwijają swoją aktywność poznawczą. Naszym celem jest również ukazanie możliwości, jakie stwarza umiejętność posługiwania się edytorem tekstu, edytorem grafiki, arkuszem kalkulacyjnym, bazą danych, programem do tworzenia prezentacji multimedialnych, językiem programowania oraz językiem do tworzenia stron internetowych. Realizujemy treści związane z budową algorytmów, które rozwijają u uczniów logiczne myślenie. Nabyte umiejętności pozwalają na intensywny rozwój aktywności twórczej ucznia.

Przy realizacji informatycznych treści programowych zalecane jest korzystanie głównie z metod aktywizujących, ale metody nauczania z punktu widzenia dydaktyki ogólnej powinny odpowiadać koncepcji kształcenia wielostronnego, na które składa się uczenie przez przyswajanie, odkrywanie, przeżywanie i działanie. Żeby sprostać tym wymaganiom podejmujemy szereg konkretnych działań. Wyposażyliśmy pracownie w tablice interaktywne, rzutniki, laptopy. Aby stworzyć możliwość wykorzystywania technologii informatycznej na wszystkich nauczanych przedmiotach, nauczyciele mają dostęp do specjalnie wyposażonej pracowni „Cyfrowa Szkoła", w której znajduje się komplet laptopów z dostępem do Internetu przeznaczony dla całej klasy. Przykładowo w trakcie zajęć z języka polskiego wykorzystuje się program komputerowy z dostępem online zawierający ćwiczenia interaktywne zgrupowane wokół czterech działów: ortografii, nauki o języku, sztuki pisania i rozumienia tekstów. Program umożliwia zadawanie prac domowych przez Internet. Uczniowie wraz z nauczycielem stworzyli grupę kontaktową na popularnym portalu społecznościowym i zamieszczając posty poznają specyfikę tego sposobu komunikacji. Innym przykładem jest wykorzystywanie multimediów do nauki języków obcych. W ramach zajęć uczniowie wirtualnie zwiedzają różne miejsca na świecie, poznają szczegóły na temat życia ludzi w tych krajach oraz piszą do nich listy. Uczestniczą w projektach międzynarodowych, których założeniem jest usprawnienie komunikacji drogą elektroniczną. Ciekawym rozwiązaniem jest również połączenie komputera z mikroskopem i pokazanie obrazu na tablicy interaktywnej. Tak uatrakcyjnione zajęcia z biologii niewątpliwie podnoszą jakość nauczania i uczenia się.

Realizujemy też projekty edukacyjne, w ramach których uczniowie wykorzystują w praktyce nabytą wiedzę informatyczną i poszerzają swoje kompetencje. Korzystamy z multibooków, słowników internetowych, gier i portali edukacyjnych, uatrakcyjniając zajęcia interaktywnymi ćwiczeniami. Zadajemy prace domowe przy użyciu Internetu, przeprowadzamy internetowe sprawdziany i testy. W ramach zajęć dodatkowych organizujemy koła komputerowe, na których uczniowie poszerzają swoje umiejętności i rozwijają zainteresowania. Dzieci, które uczęszczają do świetlicy szkolnej, oprócz innych zajęć, uczestniczą w zajęciach prowadzonych w pracowni komputerowej.

Wraz z szybkim rozwojem sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz powszechną komputeryzacją większości dziedzin życia codziennego ustawicznie wzrasta rola edukacji informatycznej. Edukacja ta przyczynia się do rozwoju osobowości ucznia i zapewnia mu dobry start w przyszłość oraz stwarza szansę poznawania świata i rozwijania zainteresowań. Pozwala nauczycielowi uczyć w taki sposób, aby uczniowie potrafili samodzielnie zdobywać informacje, rozwijali wyobraźnię i aktywność oraz czerpali z wiedzy radość.

J. Kamiński
nauczyciel informatyki
przy współpracy
B. Ziembińskiej,
A. Prystupy,
E. Akackiej,
K. Henkiel,
I. Stankiewicz ,
A. Bogusz

Szkoła Podstawowa Nr 26 w Białymstoku programuje i czaruje

Technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) zmieniły nasze życie, pracę, nauczanie i uczenie się. Dzięki rozwojowi internetu i technologii cyfrowych przestrzeń wirtualna stała się nowym środowiskiem uczenia się. Wydaje się więc, że wykorzystanie w szkole dostępnych narzędzi informatycznych w kreatywny sposób, to wyzwanie dla tradycyjnego kształtu edukacji.

W bieżącym roku szkolnym w ramach pilotażowego wdrażania nauki programowania w edukacji rozpoczęliśmy realizację dwóch innowacji pedagogicznych: „Programowanie i zabawa" oraz „26 programuje i czaruje".

Innowacja pedagogiczna „Programowanie i zabawa" polega na łączeniu zabawy ze zdobywaniem konkretnych umiejętności programistycznych. Skierowana jest do wszystkich chętnych uczniów klas pierwszych i realizowana w formie zajęć pozalekcyjnych. Struktura programu obejmuje zabawy bez komputera (unplugged activity) rozwijające kompetencje myślenia matematycznego i algorytmicznego oraz zajęcia z komputerem polegające na korzystaniu z aplikacji wspierających programowanie.

Innowacja pedagogiczna „26 programuje i czaruje" prowadzona jest w ramach zajęć programowych z matematyki i zajęć komputerowych, a także dodatkowo w formie zajęć pozalekcyjnych w klasie IV.

Nauczyciele naszej szkoły dbają o rozwój zainteresowań informatyczno-komunikacyjnych uczniów. Organizujemy konkursy szkolne (np. grafiki komputerowej - „Lato z Mamą i Tatą", „Zaprojektuj nagłówek na stronę internetową szkoły!", „Komputer w mojej przyszłej pracy", „Bezpieczne zimowe eskapady", „Mistrz Bezpiecznego Internetu", „Obserwator przyrody używa arkusza kalkulacyjnego"). Bierzemy też udział w akcjach ogólnopolskich.

W świetlicy szkolnej realizujemy MegaMisję, ogólnopolski program edukacyjny dla szkół podstawowych. Dzieci, pracując w grupach, podejmują kolejne zadania z wykorzystaniem technologii cyfrowych. Uczą się jednocześnie, jak chronić swoją prywatność, unikać niebezpieczeństw w sieci, przestrzegać netykiety i praw autorskich, jak znaleźć wiarygodne informacje w internecie, tworzyć i obrabiać proste grafiki, dźwięki i filmy. W MegaMisji stawia się na współpracę między dziećmi, twórczą dyskusję w trakcie zajęć i zabawę, która przyspiesza nabywanie cyfrowych kompetencji. Rodzice mogą obserwować postępy uczestników programu poprzez platformę internetową oraz włączyć się w rozwój kompetencji cyfrowych swoich dzieci.

Nauczyciele na co dzień włączają narzędzia TIK do pracy dydaktycznej, wychowawczej oraz do promocji szkoły w środowisku lokalnym. Sprzyja temu bogata baza informatyczna szkoły, tzn. sale lekcyjne wyposażone w tablice interaktywne oraz inne narzędzia multimedialne, np. sprzęt do nagrywania filmów. Z inicjatywy nauczycielki pani Katarzyny Malinowskiej z okazji jubileuszu 50-lecia Szkoły Podstawowej Nr 26 w Białymstoku powstał projekt „Wirtualny spacer po szkole". Zdjęcia do projektu wykonali uczniowie klas fotograficznych z VII LO im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Białymstoku, zaś pomocą techniczną służyli pracownicy Agencji Interaktywnej RUTCOM w Białymstoku. Wędrując po korytarzach i salach lekcyjnych, możemy naszą szkołę zobaczyć okiem obiektywu.

Nauczyciele nieustannie podwyższają swoje kwalifikacje w zakresie skutecznego wykorzystania narzędzi TIK na lekcjach, poprzez udział w szkoleniowych radach pedagogicznych i innych formach doskonalenia. W listopadzie 2015r. nauczyciele naszej szkoły uczestniczyli w autorskich warsztatach prowadzonych przez nauczycielkę zajęć informatycznych panią Walentynę Odzijewicz pt. „Cyfrowe laboratorium nauczyciela w pigułce" https://prezi.com/zhnrsykb9-ytt/zabawa-i-nauka/.

21 nauczycieli naszej szkoły w roku 2016 uczestniczyło w szkoleniu realizowanym przez Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku, którego efektem był konkurs na „Nowatorską lekcję z WBTExpress". Wśród laureatów tego konkursu znalazły się dwie nauczycielki naszej szkoły: pani Alicja Samsonowicz i pani Walentyna Odzijewicz. Ich autorskie pomysły można znaleźć w zasobach Podlaskiej Platformy Edukacyjnej (PPE).

Rozwijając kompetencje cyfrowe naszych uczniów, zwracamy także uwagę na to, żeby uczniowie nauczyli się z nich świadomie korzystać. Trosce o bezpieczeństwo uczniów w świecie wirtualnym sprzyjają obowiązujące w szkole zasady netykiety oraz organizowane konkursy i działania związane z obchodami Dnia Bezpiecznego Internetu. W roku szkolnym 2015/2016 szkoła przystąpiła do projektu Cyfrowobezpieczni.pl, które-

go realizacja ma na celu profilaktykę i zachęcanie uczniów, rodziców i nauczycieli do odpowiedzialnych zachowań w Sieci. Program rekomendowany jest przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. W ramach realizacji projektu w naszej szkole w październiku 2016 r. Edukator Bezpieczeństwa Cyfrowego z koordynatorem projektu, panią Katarzyną Malinowską zorganizowali Szkolne Dni Bezpieczeństwa Cyfrowego. To wydarzenie edukacyjno-informacyjne obejmowało cykl zajęć, warsztatów i wykładów dla uczniów oraz cykl spotkań z nauczycielami i rodzicami.

Uczenie się w XXI wieku wymaga nowych przestrzeni, w które doskonale wpisuje się przestrzeń wirtualna. Dzięki niej uczeń i nauczyciel może wykorzystać znacznie więcej narzędzi edukacyjnych, niż w tradycyjnej przestrzeni szkolnej. Zachęcamy do korzystania z zaprezentowanych pomysłów, które zapewniają uczniom warunki do wszechstronnego rozwoju kompetencji cyfrowych i społecznych.

Walentyna Odzijewicz
Katarzyna Szostak-Król

Konferencja

Dnia 24 listopada 2016 r. w Szkole Podstawowej Nr 21 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego odbyła się konferencja podsumowująca projekt „Nowoczesne media w nowoczesnej szkole" realizowany w latach 2014 – 2016, dofinansowany z funduszy Unii Europejskiej. W konferencji wzięli udział dyrektorzy i nauczyciele białostockich szkół oraz przedstawiciele Rady Rodziców naszej szkoły. W czasie spotkania omówiono podstawowe założenia projektu, jego realizację i rezultaty.

Projekt „Nowoczesne media w nowoczesnej szkole" miał na celu:
-poszerzenie wiedzy pracowników w dziedzinie obsługiwania programów komputerowych i narzędzi multimedialnych,
-rozwój kompetencji nauczycieli w zakresie wykorzystywania TIK w praktyce,
-podniesienie poziomu znajomości języka angielskiego,
-zwiększenie wykorzystywania audiowizualnych mediów w różnych obszarach działalności szkoły,
-kształtowanie postaw proeuropejskich.

Realizacji celów projektu służyły różnorodne działania podejmowane przez nauczycieli z zakresu stosowania technologii informacyjno – komunikacyjnych:
-dokumentowanie najważniejszych wydarzeń z życia szkoły oraz społeczności lokalnej,
-realizowanie projektów edukacyjnych z wykorzystaniem TIK m.in.: „W barwach biało czerwonych", „Mistrzowie kodowania", prace projektowe z języka angielskiego i przyrody, projekty eTwinning: „We build our future", „Winter fun and customs",
-prezentowanie sposobów pracy z dziećmi w czasie spotkań z rodzicami. Przygotowanie prezentacji, m.in.: „Jak mądrze wspierać swoje dziecko?", „Czy powinniśmy bać się gier komputerowych?", „Znajdź właściwe rozwiązanie", „Bezpieczeństwo dzieci online",
-prowadzenie licznych lekcji, zajęć edukacyjnych oraz zajęć terenowych wykorzystujących media audiowizualne i TIK,
-tworzenie i wykorzystywanie w pracy zabaw interaktywnych dla uczniów, np.: „Jesienne inspiracje", „Bezkręgowce i kręgowce", „Zabawy na śniegu" – puzzle,
-ankietowanie online uczniów, nauczycieli i rodziców.

Ważnym elementem realizacji projektu była zagraniczna mobilność kadry edukacji szkolnej. 12 nauczycieli wyjechało na szkolenie „Interactive media for "interactive" teaching and learning" przygotowane przez Bios Life Long Learning Centre w Nikozji na Cyprze. Szkolenia przyczyniły się do podniesienia kompetencji zawodowych nauczycieli oraz były okazją do wymiany pomysłów, doświadczeń i dobrych praktyk z pedagogami z innych krajów europejskich.

Informacje o wszystkich działaniach projektowych oraz rezultaty działań nauczycieli zostały umieszczone na stronie internetowej szkoły www.sp21bialystok.pl.

W zakładce Baza dobrych praktyk znajdują się opisy przydatnych do pracy z uczniami darmowych programów i narzędzi oraz linki do nich. Zakładka Audiowizualne materiały dydaktyczne to zbiór zabaw i gier edukacyjnych dla uczniów klas I – III i IV – VI, a w Szkolnej filmotece obejrzeć można różnorodne zajęcia z dziećmi.

Punktem kulminacyjnym konferencji było wręczenie uczestnikom szkoleń zagranicznych dokumentu Europass – Mobility potwierdzających zdobyte kwalifikacje, wiedzę i umiejętności. Spotkanie okolicznościowe było okazją do wymiany doświadczeń i pomysłów.

Barbara Buraczewska

Zgłaszanie do bazy ogłoszeń informacji o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli -ustawowym obowiązkiem dyrektora szkoły

Na podstawie art. 226 ust. 1 projektu ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe w okresie do dnia 31 sierpnia 2023 r. **dyrektor szkoły prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego informuje kuratora oświaty sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołą o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli.** Wakat wykazany w arkuszu organizacyjnym, dyrektor szkoły ma obowiązek zgłosić do bazy ogłoszeń o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli.

Powyższe informacje będą udostępniane wszystkim zainteresowanym na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Białymstoku w zakładce szkoły i organy prowadzące - oferty pracy dla nauczycieli.

Zgłoszenie do bazy ogłoszeń o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli zawiera następujące dane:
- nazwę przedmiotu/prowadzonych zajęć,
- typ szkoły/placówki,
- nazwę powiatu,
- nazwę gminy,
-dane adresowe szkoły (nazwa, ulica, kod, miejscowość, telefon, e-mail),
- wymiar zatrudnienia,
-informację czy wakat wynika z zastępstwa za nieobecnego nauczyciela,
- termin przyjmowania dokumentów.

Elektronicznie wypełniany formularz – zgłoszenie wolnego stanowiska pracy dla nauczycieli, dostępny będzie na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Białymstoku w zakładce szkoły i organy prowadzące - oferty pracy dla nauczycieli (http://kuratorium.bialystok.pl/praca-dla-nauczycieli). Oferty będą publikowane po zaakceptowaniu przez redaktora strony.

W myśl art. 226 ust. 3 projektu ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe w okresie do dnia 31 sierpnia 2020 r. pierwszeństwo w zatrudnieniu na wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego przysługuje:

1) nauczycielom przeniesionym w stan nieczynny, nauczycielom, którzy otrzymali informację o przeniesieniu ich w stan nieczynny z początkiem kolejnego roku szkolnego, oraz nauczycielom, którzy złożyli wniosek o przeniesienie w stan nieczynny w trybie art. 20 ust. 5c ustawy – Karta Nauczyciela,

2) nauczycielom, z którymi rozwiązano stosunek pracy w trybie art. 228 ust. 2 (nauczyciele gimnazjum, z którymi rozwiązano stosunek pracy z końcem roku szkolnego, po uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniu), z dniem wypowiedzenia im stosunku pracy.

Informacji w powyższym zakresie udzielają: Anna Sidorowicz zastępca dyrektora Wydziału Rozwoju Edukacji tel. 85 748 48 11, Marzena Ewa Piotrowska inspektor w Wydziale Rozwoju Edukacji tel. 85 748 48 38.

Anna Sidorowicz
zastępca dyrektora Wydziału
Rozwoju Edukacji
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Grzegorz Jaworowski
główny specjalista ds.
informatycznych
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Partycypacja rodziców w procesie rozwoju dzieci i doskonalenia pracy szkoły/placówki

Rodzice w szkole, to temat, który ciągle jest aktualny, a w procesie dziejących się systemowych zmian oświatowych jest prawdziwym wyzwaniem i jednym z istotnych czynników mających wpływ na powodzenie i akceptację tych zmian, również przez inne podmioty.

Czym więc jest partycypacja w praktyce szkolnej? Jest braniem udziału, czyli uczestnictwem rodziców i nauczycieli w tworzeniu warunków i możliwości całościowego rozwoju dziecka. Jest też ponoszeniem kosztów, czyli zaangażowaniem się, poświęceniem czasu, wykonywaniem działań, wspomaganiem rzeczowym i finansowym szkoły/placówki. Ale też jest podziałem zysków, czyli daje możliwość cieszenia się razem z dziećmi z lat spędzonych przez nie w szkole/placówce, które mogą być dla nich inspirujące, ciekawe i korzystnie wpływać na wszechstronny ich rozwój.

Partycypacja w szkole ma następujące wymiary:

a) formalno – organizacyjny, który wskazuje na przyjęte lub narzucone sposoby (procedury) uczestnictwa różnych grup w kierowaniu szkołą/placówką,

b) podmiotowy, określający grupy, które otrzymują różne uprawnienia w procesie partycypacji. Są to uczniowie, rodzice, nauczyciele, przedstawiciele społeczności lokalnej, organizacji, itp.,

c) przedmiotowy, który jest związany z określonymi sferami, dziedzinami funkcjonowania szkoły/placówki w obrębie których określone osoby lub grupy mogą uczestniczyć w podejmowaniu decyzji,

d) kompetencyjny, który określa stopień, w jakim poszczególne jednostki lub grupy mogą uczestniczyć w podejmowaniu decyzji, czyli jakie faktycznie uprawnienia im przysługują.

Działania rodziców prowadzone w ramach partycypacji mogą dotyczyć różnych sfer i obszarów pracy szkoły/placówki, a w szczególności:
-procesu edukacyjnego np. wsparcia dzieci potrzebujących specjalistycznej pomocy, wyboru podręczników, zmia-

ny nauczyciela danego przedmiotu, zmniejszenia obciążenia uczniów pracą domową, określenia zasad nagradzania uczniów z najlepszą średnią, ze 100% frekwencją,
-zajęć pozalekcyjnych, np. zgłoszenia i wyboru oferty zajęć pozalekcyjnych, organizacji czasu wolnego uczniów przez szkołę, ustalenia liczby i tras wycieczek,
-prawa szkolnego, np. zmian w statucie i regulaminach szkolnych, opiniowania dokumentów szkolnych, rezygnacji z jednolitego stroju lub jego wprowadzenia, określenia zasad korzystania z telefonów komórkowych,
-szeroko rozumianego wsparcia, np. zachęcania do korzystania z pomocy poradni psychologiczno – pedagogicznej, wykorzystania środków finansowych na potrzeby dzieci/młodzieży, pomalowania sal lekcyjnych, stołówki, renowacji placu zabaw, zakupu książek do biblioteki szkolnej, doposażenia w pomoce dydaktyczne, pomocy materialnej, itp.
-organizacji np. zmiany planu lekcji, organizacji przedszkola, świetlicy, w tym godzin jej pracy, imprez, typu: choinka, studniówka, zmiany godziny rozpoczynania lekcji, organizacji dowożenia uczniów,
-pedagogizacji rodziców, np. proponowania przez rodziców tematyki spotkań, zapraszania w tym celu podmiotów zewnętrznych, korzystania z ich wiedzy i doświadczenia dla dobra uczniów, szkoły, itp.
-bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego, np. dyżury podczas imprez, spotkań, monitoring wizyjny, dyżury strażnika miejskiego przed szkołą, współpraca z policją, strażą miejską, pedagogiem, psychologiem.

W codziennej praktyce szkolnej partycypacja jest formalnym obowiązkiem wynikającym z potrzeby wspólnych działań. Może być częściowa lub całkowita, może być inspiracją dla wielu podmiotów. Warto, by zaistniała w każdej szkole/placówce, również dlatego, że jest aktywnym uczestnictwem, zaangażowaniem, wspólnym działaniem rodziców i nauczycieli, jest wzajemnością, czyli „braniem" i „dawaniem". Reasumując, jest partnerstwem w najlepszym tego słowa znaczeniu, a partnerów łączy wspólny cel, dobrowolność udziału i względna równość, dążenie do określonej korzyści lub dzieła, określenie obowiązków, regulacje prawne i moralne relacji, zobowiązanie do lojalności.

Warto pamiętać, że nauczyciel to potencjalnie znaczący krzewiciel partnerstwa wiążącego rodzinę i szkołę we wzajemnym wspieraniu ucznia, prowadzącym go do edukacyjnego powodzenia i pomyślności życiowej. Zatem, czym jest partnerstwo edukacyjne? Jest relacją łączącą w szczególności rodziców i nauczycieli uczących ich dzieci. Stanowi mieszaninę autonomii oraz współzależności, w której wartością jest wspólny cel i prowadząca do niego współpraca. Jest rodzajem „spółki", w której partnerzy ustalają warunki i zasady współdziałania oraz realizują wspólne cele związane z szeroko rozumianą edukacją. Jest rodzajem relacji, wzajemnego wpływu, jaki wywierają na siebie poszczególne jednostki oraz środowisko edukacyjne. I co ważne, jest wspólnotą.

Co służy aktywizowaniu potencjału rodziców do realizacji celów szkoły? Z pewnością określenie celu wspólnego i systemu wartości, pokazanie korzyści płynących ze współpracy szkoły/placówki z rodzicami dla ich dzieci i dla nich samych. Ponadto tworzenie klimatu zaufania, życzliwości, równego traktowania, wzajemnego słuchania, szacunku, świadomości realnego wpływu na działania szkoły/placówki, empatii, zrozumienia, wrażliwości, zainteresowania, skutecznego przepływu informacji w różnych formach. Ma też znaczenie docenienie wkładu rodziców, podziękowanie im, inspirowanie, zachęcanie, unikanie stereotypów, uprzedzeń, konfrontacji, poświęcony im czas oraz starannie przygotowane i przeprowadzone spotkania, a także otwartość na ich potrzeby.

Co sprzyja efektywnej współpracy z rodzicami?
1. Koncentrowanie się na sprawach istotnych dla kontaktujących się osób, do których rozwiązania, osoby te posiadają wystarczające umiejętności.
2. Rozwiązywanie powstających rozbieżności i konfliktów na podstawie rzetelnych i dostępnych informacji, nie przez bezosobowe zarządzanie, zakulisowe przetargi czy przypadkowe działania.
3. Unikanie pozorów zgodności i jednomyślności, gdyż prowadzi to do zmniejszenia się zaangażowania ludzi i obniżenia dynamiki ich działania.
4. Zaangażowanie i udział konkretnych osób w podejmowaniu decyzji oraz zastosowanie ich osobistych umiejętności adekwatnie do rangi rozważanego problemu.

Współpracując z rodzicami, warto zawsze tworzyć pozytywne relacje i je nazywać, tj. wzajemnej akceptacji, otwartości, jasnej komunikacji, partnerstwa w dyskusji, uzgadniania systemu wartości, wspólny język, poszukiwanie stylu rozwiązywania konfliktów, przekonywanie, że nauczyciele i rodzice są dla siebie ważni i potrzebni. Ponadto budowanie poczucia bezpieczeństwa w różnych sytuacjach, zainteresowania i sympatii, zaufania, szacunku, dyskrecji, poczucia, że są słuchani, że liczymy się z ich zdaniem, dysponujemy czasem tylko dla nich. Tym samym tworzymy im poczucie komfortu miejsca i przekonanie, że jesteśmy z nimi.

Warto w relacjach z rodzicami wypracować własny styl komunikacji na różnych płaszczyznach. Warto też ich zapytać, jakie formy komunikacji im odpowiadają, są dla nich wygodne, skuteczne. Wśród nich można wskazać np. korespondencję z rodzicami (mail, telefon, papier), kontakty osobiste cykliczne i okazjonalne, udział rodziców w szkoleniach organizowanych przez szkołę, przygotowanie i przeżywanie wspólne uroczystości, imprez, wycieczek, udział w lekcjach jako obserwatorzy, zapraszanie na zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne, wspólne wykonywanie (rodzice, nauczyciele, uczniowie) różnych projektów, i co ważne, niepoddawanie się przy pierwszych porażkach czy niepowodzeniach itp.

Przyczyn trudności w relacjach z rodzicami możemy szukać po stronie szkoły. Są to, m. in. brak skutecznej, konstruktywnej komunikacji, umiejętności budowania relacji. Brak koncepcji współpracy z rodzicami, rzetelnej diagnozy środowiska rodziców, poświęconego im czasu. Ponadto, umiejętności tworzenia atmosfery życzliwości, dociekliwości, rzetelności, traktowanie rodziców jako petentów, interesantów, przerostu aktywności nauczyciela nad rodzicami. Ale też dominacja, narzucanie przez nauczycieli, dyrektora swojego zdania, podważanie zaufania, niedochowanie tajemnicy, pozorowanie działań, zniecierpliwienie, nieznajomość prawa oświatowego i szkolnego. Niedopusz-

czalne jest dzielenie rodziców na tych „ważnych" i „mniej ważnych", faworyzowanie niektórych z nich. Po stronie dyrektora należy wskazać: niewystarczający, nieskuteczny nadzór w zakresie współpracy z rodzicami.

Po stronie rodziców: roszczeniowość, nadmierne oczekiwania, niegodzenie się, nieprzyjmowanie informacji, nierzetelność, ukrywanie, manipulowanie informacjami, brak czasu poświęconego dzieciom, konflikty o dzieci (między rodzicami, dziadkami). Ponadto okazjonalny kontakt ze szkołą, nauczycielami, skarżenie do stosownych organów z błahych powodów, brak czasu, pośpiech w kontaktach ze szkołą, nieznajomość prawa szkolnego, szantaż emocjonalny, ukrywanie spraw np. zdrowotnych dotyczących dziecka, brak spójności działań domu i szkoły, niekorzystanie z pomocy, którą oferują dzieciom stosowne instytucje, na czele ze szkołą, itp.

Dyrektorzy i nauczyciele szkół/placówek mają świadomość, że proces budowania konstruktywnej, odpowiedzialnej współpracy z rodzicami jest twórczym zadaniem, rozłożonym w czasie, wymagającym refleksji, dyskusji i współpracy. Rodzice oczekują działań dobrze zaplanowanych, w atrakcyjny sposób i wspólnie z nimi realizowanych, co z pewnością będzie służyło ich dzieciom, a rodzicom da poczucie autentycznego wpływu na życie szkoły, do której uczęszczają ich dzieci.

Polecana literatura:

1. Zarządzanie placówką oświatową – poradnik nowoczesnego dyrektora pod redakcją K. Krzysztofiak. Wydawnictwo Beck – Warszawa 2009.
2.Pedagogika wczesnoszkolna – dyskursy, problemy, rozwiązania pod redakcją naukową D. Klus-Stańskiej i M. Szczepskiej-Pustkowskiej. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
3. Rada Rodziców – 61 ważnych pytań. G. Całek, Instytut Inicjatyw Pozarządowych, Warszawa 2014.
4. Ewaluacja zewnętrzna. Praca zbiorowa pod redakcją A. Gocłowskiej, ORE – Warszawa 2013.
5. „Partycypacja nauczycieli i rodziców we współczesnej szkole" – artykuł „Nowa Szkoła" – 2003, nr 3, str. 37-40.
6.Ewaluacja w nadzorze pedagogicznym – „Refleksje". Praca zbiorowa pod redakcją G. Mazurkiewicza, ORE – Kraków 2011.

Dorota Szymonowicz
starszy wizytator
w Delegaturze w Łomży
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Sieci nauczycieli matematyki w ODN w Łomży

Od września 2009 roku funkcjonuje w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Łomży Klub Aktywnego Matematyka dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych (od września 2016 – zmiana nazwy na Klub Aktywnych Matematyków). Co roku pracuje w nim około 10 nauczycieli (niektórzy pracują przez rok, ale większość jest od początku działalności). Jest to tak naprawdę sieć nauczycielska zrzeszająca twórczych i wspierających się wzajemnie nauczycieli. Na początku każdego roku wspólnie ustalany jest zakres działań. Dyskutujemy, co możemy pożytecznego zrobić dla siebie i podzielić się wypracowanymi materiałami z innymi nauczycielami. Początkowo najistotniejsze dla nas było właściwe przygotowanie uczniów do obowiązkowego egzaminu maturalnego z matematyki; stopniowe oswajanie ich z formułą tego egzaminu.

Zbiegło się to w czasie z projektem Matura z matematyki realizowanym przez Podlaskiego Kuratora Oświaty, Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty oraz Dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży. Opracowaliśmy propozycję sprawdzianu do klasy II, który został przekazany zespołowi matematyków pracującemu w ramach tego projektu oraz samodzielnie przygotowaliśmy sprawdzian dla klasy I przeprowadzany w szkołach w tym samym terminie. Od tego czasu corocznie przygotowujemy zestawy narzędzi do diagnozy umiejętności matematycznych uczniów klas I oraz uczniów klas II, które są przekazywane zainteresowanym szkołom w wersji elektronicznej.

Nadrzędnym celem przeprowadzania tych badań jest systematyczne przygotowywanie uczniów do obowiązkowego egzaminu maturalnego z matematyki. Zestawy zadań oraz schematy oceniania mają strukturę opracowywaną na wzór arkusza maturalnego na poziomie podstawowym.

Skład każdego zestawu: sprawdzian diagnostyczny, holistyczny schemat oceniania, kartoteka, arkusz Excel do analizy wyników.

W latach 2010-2012 sprawdzian do klasy II był opracowywany w OKE w Łomży. Szkoły w tym samym czasie przeprowadzały badania w klasach I i II.

Z narzędzi korzystają również szkoły z Białegostoku, Elbląga, Olsztyna, Piszu, Rucianego - Nidy.

Opracowaliśmy i przekazaliśmy szkołom następujące zbiory:

-Zbiór prac kontrolnych z matematyki do szkoły ponadgimnazjalnej; poziom podstawowy (stara podstawa programowa);
-Zbiór prac kontrolnych z matematyki do szkoły ponadgimnazjalnej 2012 …; poziom podstawowy (aktualnie obowiązująca podstawa programowa);
-Zbiór prac kontrolnych z matematyki do szkoły ponadgimnazjalnej; poziom rozszerzony.

Do wersji papierowej zbioru prac kontrolnych z matematyki do szkoły ponadgimnazjalnej 2012 dołączyliśmy wersję elektroniczną zbioru na płycie CD-ROM oraz kartoteki w formacie doc i arkusz kalkulacyjny (Excel), które umożliwią analizy wyników sprawdzianów. Prace kontrolne zawierają kartotekę, zestaw zadań w dwóch równoległych wersjach oraz holistyczny schemat oceniania. Zestawy zadań są skonstruowane zgodnie ze wzorem aktualnie obowiązującego arkusza maturalnego na poziom podstawowy (bądź rozszerzony), lecz liczba zadań jest dostoso-

wana do czasu trwania jednej godziny lekcyjnej. Zadania sprawdzają umiejętności określone w wymaganiach ogólnych i szczegółowych aktualnie obowiązującej podstawy programowej (numery wymagań określone są w kartotekach do poszczególnych prac kontrolnych).

Prowadzimy różnego rodzaju dyskusje nad propozycjami materiałów i rozwiązań dydaktycznych. Przeprowadzamy badania na próbkach uczniów, co pozwala na udoskonalanie materiałów, nad którymi pracujemy. Dokonujemy wzajemnych recenzji swoich materiałów. Wspólnie wdrażamy innowacje.

Rok krócej działa Klub Aktywnych Matematyków dla nauczycieli szkół gimnazjalnych. Aktualnie liczy 13 osób. Metody pracy są identyczne jak w klubie nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych. Wypracowane podczas spotkań klubu materiały to:

-Zbiór prac kontrolnych z matematyki; gimnazjum (299 stron);
-Karty pracy do lekcji powtórzeniowych z matematyki w gimnazjum;
-Ćwiczenia z matematyki do klasy I gimnazjum, które można pobrać pod adresem http://www.odnlomza.pl/opracowania/matematyka

Jadwiga Pieczywek
konsultant ds. edukacji matematycznej ODN w Łomży

Dlaczego warto rozwijać własną kreatywność?

Publiczne Gimnazjum nr 15 w Białymstoku kontynuuje realizację dwuletniego europejskiego projektu Erasmus + Szkoła XXI wieku – jak uczyć, żeby nauczyć. Większość nauczycieli ukończyła już zaplanowane szkolenia zagraniczne i rozpoczęła proces wdrażania zdobytej wiedzy i umiejętności. Dzielenie się doświadczeniem, wykorzystywanie nowinek metodycznych w czasie zajęć, opracowywanie materiałów dydaktycznych - to tylko niektóre efekty europejskiego doskonalenia nauczycieli.

Kursy uwzględnione w projekcie są różnorodne, gdyż odpowiadają potrzebom szkoły i mają przyczynić się do podniesienia jakości nauczania i wychowania. Nauczyciele, dzieląc się wiedzą po powrocie ze szkoleń, zauważyli jednak powtarzający się moduł, który łączy wszystkie kursy. Jest nim kreatywność. Wydawać by się mogło, że to temat doskonale znany, mogący zainteresować już jedynie stażystów, jednak to, co proste i oczywiste w teorii, nie zawsze łatwo odnajduje zastosowanie w szkolnej praktyce.

Ostatnimi czasy kreatywność znów wraca do łask. I choć według niektórych temat jest wyczerpany, wciąż warto szukać nowych inspiracji i pomysłów na to, jak uczyć i wychowywać, wyzwalając w sobie i uczniach oryginalność, pomysłowość, innowacyjność i zadowolenie z wykonywanej pracy. Nauczyciele PG nr 15 w czasie szkoleń otrzymali wiele cennych wskazówek i rad. Nie są to oczywiście gotowe rozwiązania, lecz inspiracje, idee, które należy samodzielnie rozwijać. Doświadczony pedagog wie, że to, co sprawdza się doskonale w jednym zespole klasowym, może absolutnie zawieść w innym. Udział kadry PG nr 15 w szkoleniach zagranicznych, wymiana doświadczeń z nauczycielami wielu europejskich szkół, zetknięcie z najnowszą literaturą przedmiotu spowodowało chęć zgłębiania tematu. Ciekawe doświadczenia rzuciły nowe światło na znane zagadnienie.

Chaz Pugliese – autor książki Being creative: The Challenge of the change in the classroom – w czasie swoich wykładów przekonuje nauczycieli, że kreatywność otwiera wiele drzwi. To dzięki niej prowadzący zajęcia może poradzić sobie w trudnych sytuacjach. Pomysłowość i innowacyjność niewątpliwie pomagają w indywidualizacji procesu nauczania, ożywieniu treści zawartych w podręczniku, a przede wszystkim w kreowaniu przyjaznej atmosfery. Dobry nauczyciel powinien dbać o to, by uczniowie chętnie przychodzili na lekcje, byli zaangażowani i zmotywowani, mieli do siebie zaufanie, nie wstydzili się wyrażać własnych poglądów, a także wiedzieli, że mają prawo popełnić błąd. Wbrew pozorom nie jest to jednak łatwe, gdyż merytoryczna i metodyczna poprawność prowadzonych zajęć nie gwarantuje pedagogicznego sukcesu. Według Chaza Pugliese nie ma żadnych czarodziejskich sposobów na to, by zmienić szkolną rzeczywistość. Jedynym rozwiązaniem jest właśnie KREATYWNOŚĆ, która ogniskuje uwagę uczniów, wyzwala energię i zachęca do działania. W związku z tym nie powinna być ona tylko dodatkiem do nauczania, a raczej podstawą wszelkich działań. Czy jednak wszyscy poradzimy sobie z tym zadaniem? Czy wszyscy jesteśmy wystarczająco pomysłowi i oryginalni? Zdecydowanie tak – jeżeli mówimy oczywiście o kreatywności dnia codziennego, a nie np. geniuszu twórców Renesansu. Każdy człowiek jest kreatywny, lecz nie każdy w pełni wykorzystuje swój potencjał. Czasami wybieramy szablon, gotowe rozwiązania, bo tak jest łatwiej i bezpieczniej. Jednak powtarzalność i przewidywalność działań rodzi nudę i zniechęcenie nauczyciela i ucznia. Wystarczy przypomnieć sobie lekcję języka polskiego opisaną w „Ferdydurke" Witolda Gombrowicza. Zatem co i jak robić, by wykładany przez nas przedmiot zaczął „zachwycać" uczniów i po latach wciąż był naszą pasją? Oto kilka wskazówek uzyskanych w czasie szkoleń:

-nie obwiniaj uczniów o brak kreatywności, gdy sam postępujesz szablonowo,
-nie bądź nudny,
-uwierz w siebie i działaj,
-zaryzykuj, spróbuj nowych metod i rozwiązań,
-nie obawiaj się, że Twoje pomysły nie spodobają się uczniom,
-daj sobie prawo do błędu,
-nie zrażaj się niepowodzeniami,
-znajdź swego mentora, przyjrzyj się pracy innych nauczycieli – może ich pomysły zainspirują Cię do podejmowania innowacyjnych działań,
-posiłkuj się wartościową literaturą,
-nie krytykuj sposobu, w jaki inni

próbują dojść do celu - kreatywność zakłada różnorodność,
-zapomnij o kluczu odpowiedzi – nie jesteś w stanie przewidzieć, w jaki sposób uczniowie zrozumieją Twoje pytanie,
-mimo tego, że przygotowujesz plan zajęć, improwizuj – bądź elastyczny,
nie staraj się mieć wszystkiego pod kontrolą – uczeń, który grzecznie siedzi w ławce, nie zawsze myśli o tym, co mówisz,
-mniej, znaczy więcej - nie przynoś na lekcje zbyt wielu materiałów dydaktycznych – rozpraszają ucznia, zabijają rozmowę i pomysłowość,
-ciesz się nawet z małych zmian,
-nie ustawaj w działaniach.

Albert Einstein twierdził, że kreatywność jest zaraźliwa, zatem złap bakcyla i przekaż go - jak my - innym.

Pugliese Chaz: Being creative: The challenge of change in the Classroom. Oxford: DELTA Publishing, 2010
Pugliese Chaz: Why Creativity Matters. www.linkedin.com/pulse/why-creativity-matters-chaz-pugliese

Iwona Lubińska
nauczycielka języka polskiego
lider WDN
w PG nr 15
w Białymstoku

Projekt edukacyjny „Verba volant, scripta manent" - „Słowa ulatują, pismo pozostaje"

Dążenie do stałego wzrostu czytelnictwa w Polsce to strategiczny cel ogłoszonego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2014-2020. Program obejmuje promocję oraz upowszechnianie czytelnictwa i książki wśród nieczytających, wspieranie wydawania wartościowej literatury i czasopism kulturalnych, szkolenie księgarzy oraz regulacje prawne dotyczące rynku książki. W ramach programu odbywa się również modernizacja budynków bibliotek, unowocześnianie ich serwisu, zakup nowości oraz szkolenia bibliotekarzy.

Od 2016 r. w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa (NPRCz) Ministerstwo Edukacji Narodowej realizuje Priorytet III: „Zakup nowości wydawniczych oraz modernizacja infrastruktury bibliotek szkolnych i pedagogicznych". Jego głównym celem jest upowszechnianie edukacji czytelniczej i medialnej oraz wzrost czytelnictwa wśród uczniów. Celem programu jest wsparcie bibliotek szkolnych i pedagogicznych w zakresie zakupu nowości wydawniczych i lektur rozwijających kompetencje i zainteresowania dzieci i młodzieży.

Biblioteka Pedagogiczna Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku przystąpiła do realizacji Priorytetu III. W ramach NPRCz podejmowane są różnorodne działania mające na celu zachęcanie uczniów do czytania i popularyzacji wartości, jakie daje każdemu czytelnikowi obcowanie z książką.

Nauczyciele bibliotekarze napisali projekt edukacyjny „Verba volant, scripta manent"- „Słowa ulatują, pismo pozostaje". Zakupiono książki, na podstawie wcześniej przeprowadzonej diagnozy wśród nauczycieli oraz założeń projektu. Księgozbiór wzbogaciły publikacje dla dzieci i młodzieży różnorodne pod względem tematyki i formy wydawniczej. Wśród nich są książki nietypowe, interaktywne, o różnych formatach, picture-booki, z ruchomymi ilustracjami, z magicznymi kartonikami. Przyciągają wzrok, bawią i uczą.

Zakupiono również wydawnictwa, skierowane do nauczycieli, dotyczące historii pisma i książki, oraz rozwoju czytelnictwa.

Wszystkie nowości można wypożyczyć w dziale udostępniania zbiorów.

Od listopada 2016 roku Biblioteka Pedagogiczna CEN prowadzi zajęcia edukacyjne skierowane do nauczycieli i uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Podczas lekcji nauczyciele bibliotekarze w niekonwencjonalny, ciekawy sposób przekazują wiedzę dotyczącą pisma i książki. W tym celu wykorzystują prezentację multimedialną, zabawę w „głuchy telefon', kalambury, tworzenie piktogramów (zapisywanie wiadomości bez użycia liter, za pomocą symboli). Te praktyczne zajęcia uzmysławiają uczniom ogromną rolę pisma i książki w rozwoju cywilizacji i komunikacji międzyludzkiej. Dodatkowym atutem zajęć jest wystawa narzędzi i materiałów pisarskich- ołówki, maszyny do pisania, kałamarze, pióra, stalówki, temperówki itp. Są to eksponaty wypożyczone z Muzeum Historycznego w Białymstoku. Atrakcyjnym dopełnieniem jest możliwość wzięcia do ręki osobliwych książek zakupionych w ramach projektu i interaktywny z nimi kontakt. Budzi to pozytywne emocje uczestników zajęć, prowadzi do zainteresowania książką.

Od lutego oferta zajęć edukacyjnych w ramach projektu „Verba volant, scripta manent"- „Słowa ulatują, pismo pozostaje" będzie skierowana również do nauczycieli i uczniów szkół gimnazjalnych i starszych klas szkół podstawowych.

Młodzież aktywnie uczestniczy w zajęciach prowadzonych metodą zabawową. Na stronie internetowej Biblioteki Pedagogicznej zamieszczana jest relacja z prowadzonych zajęć.

Wszystkich zainteresowanych udziałem w lekcjach serdecznie zapraszamy!

Elżbieta Korzeniecka
Biblioteka Pedagogiczna
Centrum Edukacji Nauczycieli
w Białymstoku

A po nocy przychodzi dzień… niestety!

Pomysł nocowania przez uczniów w szkole można nazwać nietypowym, nieszablonowym, zaskakującym. Podobne określenia można mnożyć w nieskończoność, ale wszystkie one nie będą wiele znaczyć, jeśli zabraknie atrakcyjności, jeśli idea nie przypadnie do gustu najważniejszym jej odbiorcom – dzieciom. Tymczasem w łomżyńskiej Siódemce… Ale po kolei.

90% sukcesu każdej szkolnej (i nie tylko) inicjatywy to dobry pomysł. Ten zrodził się w głowie pani dyrektor Iwony Erynk – Cichowicz. Idea nazwana „Nocą z książką w Siódemce" miała na celu popularyzację niezwykle w naszym kraju niepopularnej czynności – czytania. Masa naszych rodaków przyznaje się w badaniach, że nie przeczytała nawet jednej książki w mijającym roku. W tej kwestii tacy na przykład Czesi, biją nas na głowę. Wiadomo też, że czym skorupka za młodu… A zatem trzeba próbować. Za pilotażowym pomysłem pani dyrektor poszła grupka nauczycieli, którzy postanowili nocować ze swymi podopiecznymi w szkole, proponując im bogaty program mający na celu zachęcenie do sięgnięcia po książkę. Pomysł miał szansę powodzenia. A jak było?

Rozpoczętą o 19.00 imprezę wsparli swoją obecnością: wiceprezydent Łomży – Agnieszka Muzyk oraz kierownik dziecięcego oddziału Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łomży - Renata Igielska. Obie panie wraz z dyrektor Iwoną Erynk – Cichowicz otworzyły „Noc z książką w Siódemce", czytając dzieciom. Miał kto słuchać – uczniów było 150. Poza czytaniem przez gości, było również czytanie w wykonaniu licznie obecnych rodziców oraz chętnych uczniów, a także czytanie indywidualne. Poza spotkaniami z literaturą program obejmował też mnóstwo innych atrakcji: były quizy dotyczące baśni, przedstawienie teatralne „Pan Tadeusz wczoraj i dziś" w wykonaniu uczniów szkoły, konkurs na rozpoznawanie melodii z popularnych niegdyś Dobranocek, wieczorna projekcja filmowa, wreszcie nocne podchody popularyzujące wiedzę na temat książek oraz inteligentne korzystanie ze smartfonów. Do 4.00 nudy nie było ani trochę, a po czwartej miło było zasnąć w śpiworze.

O niektórych imprezach, nawet bez głębokiej ewaluacji, analizując tylko reakcje uczniów, można na przysłowiowe oko powiedzieć, że się udały, że po prostu „chwyciły". „Noc z książką w Siódemce" z pewnością do nich należy i już dziś wiadomo, że wejdzie na stałe do „siódemkowego" kalendarza. Uczniowie niechętnie wychodzący ze szkoły, to widok bardzo miły dla organizatorów wszelkich szkolnych wydarzeń. Ale przecież po każdej nocy przychodzi dzień… niestety!

Tekst i foto:
Kamil Konopka
Szkoła Podstawowa nr 7
w Łomży

Czas nie dzieli nas

Jak wspaniale spędzić czas z babcią czy dziadkiem? Czego możemy się od nich nauczyć? A może to najmłodsi mogą zarazić swoją energią starsze pokolenie? Odpowiedzią na takie pytania jest dwujęzyczna książka kucharska, która powstała dzięki wspólnej pracy nauczycieli, uczniów Prywatnej Szkoły Podstawowej nr 1 w Białymstoku oraz ich rodziców.

Dwujęzyczna książka kucharska „Our cookery book" to zwieńczenie projektu „Czas łączy nas", który realizowany był w Prywatnej Szkole Podstawowej nr 1 w Białymstoku przez wiele miesięcy. Wynikał on z ważnych zadań edukacyjnych realizowanych w placówce, m.in. praktycznego przygotowania ucznia do życia, a gotowanie potraw to jeden z najlepszych sposobów na nauczenie dziecka samodzielności. Projekt łączy umiejętności polonistyczne (redagowanie jednej z form użytkowych- przepisu kulinarnego), plastyczne (projekt okładki wyłoniony w ramach szkolnego konkursu plastycznego), fotograficzne (każdą potrawę należało uwiecznić na fotografii) i językowe. Przepisy umieszczone w książce zostały przetłumaczone przez dzieci na język angielski. Połączyliśmy w ten sposób przyjemną część- gotowanie z praktyczną nauką języka obcego.

Koordynatorem projektu była pani Aneta Błażejczuk, pod okiem

której rodziły się potrawy w czasie „Kulinarnych podbojów" zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w szkolnej eko-kuchni. Właśnie tu dzieci zaraziły się pasją gotowania. „W czasie Kulinarnych podbojów uczniowie poznają nowe smaki, uczą się samodzielnie przygotować posiłki, a także wymyślają nowe przepisy"- mówi pani Aneta.

Wszystkie potrawy zamieszczone w książce kucharskiej zostały przygotowane przez naszych uczniów, którzy pod opieką rodziców i dziadków odkrywali, jak wspaniałą przygodą może być gotowanie. Niektóre z receptur zostały zaczerpnięte z przepisów przekazywanych z pokolenia na pokolenie, inne, były wymyślone przez dzieci. Niezależnie od tego, ich przygotowaniom towarzyszyła radość ze wspólnie spędzonego czasu i duma z efektu .

Projekt, który łączy pokolenia

Realizując projekt dwujęzycznej książki kucharskiej, chcieliśmy wzbudzić u dzieci szacunek do jedzenia, aby potrafiły docenić trud, jaki wkładają rodzice w przygotowanie codziennych posiłków, nauczyć je samodzielnego przygotowywania potraw, a także zachęcić dzieci do próbowania nowych dań. Projekt ten ma jeszcze jeden ważny cel- łączy pokolenia. Nie ma nic piękniejszego niż zaproszenie domowników, babć i wnuków do wspólnego gotowania, a później spożywania posiłku. Najmłodsi mogą wiele nauczyć się od doświadczonych dziadków, a także rodziców. I nie musi to być tylko gotowanie. W ramach projektu szkoła gościła babcie uczniów, które niejednokrotnie prowadziły warsztaty plastyczne oraz kulinarne (Dzień Pierogów, warsztaty pieczenia muffinek, bułeczek drożdżowych, warsztaty robienia jesiennych bukietów z liści i wiele innych.) „Takie spotkania są bardzo cenne, pozwalają dostrzec dzieciom, że ludzie starsi są skarbnicą mądrości, a dziadkowie czują się potrzebni. Dzięki swojemu doświadczeniu mogą wiele nauczyć najmłodszych, a dzieci, zarażając swoim entuzjazmem, dają im chęć do działania"- mówi Pani Luiza Gabrylewska- Dyrektor Prywatnej Szkoły Podstawowej nr 1.

Wspólne gotowanie to przygoda, która niesie niezliczone korzyści zarówno dla tych, którzy przygotowują dania, a także dla osób, które będą cieszyć nimi swoje podniebienia.

Razem- nie tylko w kuchni

Idea łączenia pokoleń jest bardzo ważna w starzejącym się społeczeństwie. Powstaje coraz więcej domów opieki, zajmujących się ludźmi w podeszłym wieku. Uczniowie Prywatnej Szkoły Podstawowej nr 1 regularnie odwiedzają jedno z takich miejsc (Lawendowy Zaścianek w Zaściankach k. Białegostoku), niosąc pomoc i uśmiech podopiecznym ośrodka. Mamy nadzieję, że takie doświadczenia uwrażliwią młode pokolenia na ludzi starszych, którzy niejednokrotnie są odrzucani i nie doceniani przez rodzinę i społeczeństwo.

Więcej powodów do świętowania

Projekt miał swoje zwieńczenie 20 stycznia 2017r. Premierę książki połączono z obchodami Dnia Babci i Dnia Dziadka. W czasie uroczystości goście mogli skosztować dań, których przepisy umieszczone są w „Our cookery book", wysłuchali części artystycznej, poświęconej seniorom. Oczy i podniebienia cieszyły słodkości z candy baru, wykonane oczywiście przez rodziców i dzieci. Można było zrobić wspólne zdjęcie z dziadkami w foto-budce, kupić książkę kucharską, której okładkę zdobi podpis niekwestionowanego autorytetu w dziedzinie kulinarnej - Magdy Gessler. Choć projekt został zakończony, w dowolnej chwili można przygotować potrawę według przepisu z „Our cookery book". Miejmy nadzieję, że domowe tajemnice naszych uczniów i sekretne przepisy znajdą uznanie u niejednego szefa kuchni.

Renata Dworakowska
Prywatna Szkoła Podstawowa nr 1
w Białymstoku

Szanowni Państwo

W dalszym ciągu podtrzymujemy zaproszenie do nadsyłania artykułów do publikacji w Podlaskich Wieściach Oświatowych na tematy związane z realizacją kierunków polityki oświatowej państwa na bieżący rok szkolny. Warto przy tym dodać, że Pani Minister Anna Zalewska dokonała zmiany polegającej, między innymi, na dodaniu przygotowania do wdrożenia od roku szkolnego 2017/2018 nowej podstawy programowej. Za te, które do tej pory nadeszły i zostały opublikowane, serdecznie dziękujemy. Czekamy na kolejne. To świetna promocja szkół i placówek, a nade wszystko, okazja do zainspirowania innych w celu skutecznego działania w upowszechnianiu czytelnictwa, rozwijania kompetencji informatycznych, kształtowaniu postaw czy podniesienia jakości kształcenia zawodowego.

Tak więc zachęcamy do działania w swoich szkołach i placówkach oraz dzielenia się z czytelnikami naszego pisma odniesionymi sukcesami.

Zespół Redakcyjny
Podlaskich Wieści Oświatowych

Podlaskie Wieści Oświatowe

Nr 2 (193) ISSN 1509-3336 luty 2017

fot.Maritta Kossakowska

NFM
ŚPIEWAJĄCA POLSKA
Jubileusz dziesięciolecia
Zuzanna Koziej - Pieśń radości
(prawykonanie)
Marta Wróblewska - sopran
Anna Krzysztofik-Buczyńska - fortepian
Karina Komendera - keybord
Marcin Kajper - saksofon
Cezary Just - gitara basowa
Anna Olszewska - dyrygent
19 chórów Programu Akademia Chóralna „Śpiewająca Polska"
region Białystok